

Rakúsko oslobodzuje Európu**SZPB a Matica slovenská
podpisali
Memorandum o spolupráci****Vzťah G. Husáka k L. Svobodovi**

BOJOVNÍK

DVOJTÝŽDENNÍK ANTIFAŠISTOV

Ročník LXIII 28. 6. 2018 Cena 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov)

13

Naša anketa

Smer SD pred časom avizoval, že chce otvoriť diskusiu o 13. dôchodku. Ako znie názor, ktorým by ste ju opodstatnili a obohatili?

Jozef Cerovský, predseda ObIV SZPB, Lučenec:

– Všeobecne otázka dôchodkov na Slovensku je veľmi diskutabilná. Je známe, že desiatky tisíc dôchodcov je poškodených.

Diskutabilné je, či nie sú poškodzovaní všetci dôchodcovia. Aj preto je otázka 13. dôchodku vysoko aktuálna.

Bolo by vítané, keby dobré hospodárske výsledky Slovenska pocítili aj dôchodcovia a nielen aktívne pracujúci občania!

Jozef Petráš, predseda ObIV SZPB, Trnava:

– Všetky strany od roku 1989 podceňovali tých, ktorí svojou prácou a umom vybudovali vyspelú krajinu. Oni rozkradli a rozдали svojim všetky zlaté nosnice.

Moja manželka má za roky práce 400 eur dôchodok. Toto považujem za škandál. Je chvályhodné, že sa Smer SD prebudil. Toto mali urobiť už dávno. Mali podstatne zvýšiť dôchodky na úroveň ďalších krajín EÚ.

Chcelo by to širšiu diskusiu. Ja si myslím, že starodôchodcovia by mali dostať 13. aj 14. dôchodok.

Milan Urban, predseda ObIV SZPB, Trebišov:

– 13. dôchodok by podľa môjho názoru mal poberať každý dôchodca, pretože daň zo mzdy sme odvádzali všetci. Z nízkeho základu občan platil nízku daň, naopak z vyššieho základu platil viac. To znamená, že aj viac do štátnej pokladnice počas niekoľkých desaťročí aktívnej práce odviezol.

Karol Glamoš, predseda ZO SZPB Trenčianske Teplice:

– Zvyšovanie dôchodkov je prirodzený proces, tak ako zvyšovanie životného minima, minimálnej mzdy, miezd za prácu a pod. Ak by sa zvýšenie dôchodkov realizovalo formou 13. dôchodku, malo by to zrejme lepší efekt pre prijímateľov, ako keby bolo „rozpustené“ do dvanástich mesiacov. Najmä u ľudí s nízkym dôchodkom, sotva postačujúcim z mesiaca na mesiac, by 13. dôchodok predstavoval citeľnejší prínos.

Tibor Sako, člen SZPB, Galanta: – Radšej by mali uznať predčasné dôchodky za plné a prepočítať. A aj invalidné prepočítať pred rokom 2004, lebo invalidov najviac poškodili. Tí v tom čase málo dostali.

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička

Ako zdokonaľiť ženské telo?

Vedkyňa a televízna moderátorka Elisa Robertsová z Birminghamskej univerzity opisala telo „ideálnej“ ženy, ktoré by bolo „zdokonalené“ pridaním mu niektorých zvieracích telesných osobitostí.

Vedkyňu nadchli ryby, psy, mačky, labute, šimpanzy a hlavonožce, uvádza Newsweek.

„Ideálna“ žena by nakoniec mala mať kvôli lepšiemu sluchu netopierie uši, kožu plazov kvôli ochrane pred ultrafialovými lúčmi a namiesto ľudských nôh predĺžené vtáčie. Mala by tiež mať tašku na nosenie dieťaťa ako klokan, plúca ako vták a na zníženie pravdepodobnosti srdcovej porážky pridané tepny. Podľa zahraničnej tlače

25. výročie SR: Vybudujeme si posledný symbol našej štátnosti?

Najhorúcejšou témou, ktorú na pôde SZPB riešilo 3. stretnutie vedúcich predstaviteľov občianskych združení SR majúcich vzťah k Ozbrojeným silám SR, bola otázka vybudovania protokolárneho miesta SR „Pomníka neznámeho vojaka“, ktorý sa podľa generálporučíka Petra Vojteka z Klubu generálov SR dá považovať za „posledný symbol slovenskej štátnosti, ktorý nám ešte chýba“.

S oficiálnou iniciatívou na jeho vybudovanie, na začiatku ktorej stál pozitívny ohlas respondentov ankety dvojtyždenníka Bojovník, prišli na podnet predsedu SZPB Pavla Sečkára už pred takmer dvomi rokmi tri združenia – SZPB, Klub generálov SR a Zväz vojakov SR. Ich vedúci predstavitelia získali hneď podporu od predsedu NR SR Andreja Danka a primátora Bratislavy Iva Nesrovňala. Počas diskusie tajomník klubu

generálov Tibor Gaplovský uviedol, že vybudovanie „Pomníka...“ podporili aj vedúci vojenskej kancelárie prezidenta SR, Ministerstvo obrany SR a ďalší.

V čom je však problém? V tom, že táto oficiálna iniciatíva sa niekde zasekla a niekde viazne. Súčasťou zámyslu navrhovateľov bol totiž aj návrh miesta kam „Pomník...“ umiestniť. Bolo to Námestie slobody v Bratislave, ktoré je na tento účel

naozaj dôstojné a, navyše, nachádza sa blízko tak prezidentského paláca, ako aj úradu vlády SR.

Účastníci stretnutia sa dozvedeli, že Námestie slobody sa síce ide prebudovať, lenže pri jeho architektonickom riešení vraj už nikto s Pomníkom neznámeho vojaka neráta. A tak sa rozhodli, že sformulujú k tejto téme stanovisko vo forme „Spoločného vyhlásenia“, ktoré podpíšu 3. júla 2018 a osobne s ním obídu všetkých ústavných činiteľov a budú u nich hľadať nielen politickú, ale tentoraz aj štátnickú podporu.

Poznámka: Vzťah k Ozbrojeným silám SR má oficiálne 27 občianskych združení.

Vladimír Mikunda

Slovensko je šťastnejšie

Tohtoročná Správa o šťastí sveta (World Happiness Report) odhalila, ktoré krajiny majú najspokojnejších obyvateľov. Bláznosť sa evidentne sústreďuje na severe Európy – na prvých troch priečkach zakotvili Fíni, Nóri a Dáni.

Spokojnosť a šťastie vyhodnocuje správa, ktorá berie do úvahy šesť faktorov – príjem, dĺžku života v plnom zdraví, sociálne zabezpečenie, slobodu, koľko si toho môžu ľudia v tej ktorej krajine dovoliť a dostupnosť pomoci v ťažších obdobiach. Opýtaní zo 156 štátov hodnotili všetky faktory na stupnici od 1 po 10.

Slovensko sa tento rok ocitlo na 39. mieste, teda si o jednu priečku oproti roku 2017 polepšilo. Susedné Česko bolo 23., teraz je na 21. mieste.

Aj keď šťastie nie je (len) o peniazoch a materiálnom zabezpečení, na konci rebríčka sa ocitli chudobné krajiny – pred rokom Tanzánia, Burundi a Stredoafriická republika, teraz je medzi nespokojnými aj Južný Sudán.

Do prvej desiatky sa dostali aj Island, Švajčiarsko, Holandsko, Kanada, Švédsko, Nový Zéland a Austrália. Z našich susedov je ešte na 12. mieste Rakúsko, na 42. Poľsko, na 69. Maďarsko a na 138. Ukrajina. Podľa pravda.sk, 12. 6. 2018

Z novodobých dejín Slováci vyzdvihujú najviac SNP

V novodobej histórii hodnotia Slováci najpozitívnejšie Slovenské národné povstanie v roku 1944. V Českej republike najviac vyzdvihujú Nežnú revolúciu. Vplyva to z reprezentatívneho prieskumu uskutočneného v marci 2018.

Kým Slováci a Česi sa zhodujú v tom najnegatívnejšom momente – verejnosť z oboch krajín zaň považuje obsadenie ČSSR vojskami Varšavskej zmluvy v roku 1968, ďalšími najnegatívnejšími udalosťami sú pre Slovákov obdobie vlády Vladimíra Mečiara (1994–1998) a nastolenie komunistického režimu vo februári 1948. Česi, naopak, na druhé miesto kladú protektorát Čechy a Morava a na tretie podpísanie Mnichovskej dohody v roku 1938.

Zora Bútorová z Inštitútu pre verejné otázky poukázala aj na odlišnosti a špecifiká, ktoré sa týkajú nazerania na historické udalosti, ak mali respondenti špecifikovať kľúčové, prelomové udalosti, bez ohľadu na to, či ich interpretujú pozitívne alebo negatívne. „V tomto prípade sa SNP, považované za najpozitívnejší moment novodobých dejín, objavilo až na piatom mieste. Na prvom mieste figuruje Nežná revolúcia, ktorú za kľúčovú považuje 49 percent respondentov, na druhom vznik samostatnej SR a na treťom vstup SR do EÚ v roku 2004,“ priblížila Bútorová. „Pred SNP sa objavilo aj prijatie eura v roku 2009,“ dodala. Pravda.sk, 11. 6. 2018 (krátené)

Na zamyslenie:

Zverejnil by som odmeny pracovníkov v neziskových organizáciách. Aby sme vedeli, že to nerobia z dobroty srdca, ale že je to slušný kšeft.

František Ringo Čech

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

13

Čo spôsobí vlastný atómový úder?

Obeťami atómových zbraní Spojených štátov amerických budú aj desiatky miliónov Američanov a to dokonca aj vtedy, ak na územie USA nedopadne žiadna odvetná raketa, vyplýva z analýzy uverejnenej časopisom Safety.

Vedci Michiganskej technickej univerzity určili, že aj pri „najoptimistickejšom scenári“ atómového útoku USA, pripúšťajúcom neexistenciu vzájomného zničenia sa, budú Američania tak alebo onak obeťou „ekologického odvetného úderu“. Takýto scenár

bude mať za následok atómovú zimu, globálny hlad a následné úmrtie stoviek miliónov ľudí po celom svete, nazdávajú sa vedci.

Tí vyrátali, že ak Washington použije svojich 7 tisíc atómových hlavíc, spôsobí to smrť 5 miliónov Američanov. Straty civilistov od

ekologického odvetného úderu budú na úrovni nuly iba vtedy, ak počet odpálených amerických rakiet neprevyší stovku.

Podľa vz.ru, 15. 6. 2018

„Štyri tridsiatky“

Ministri obrany členských krajín Severoatlantickej aliancie schválili program zvýšenia bojovej pripravenosti.

Na tlačovej konferencii to novinárom povedal generálny tajomník aliancie Jens Stoltenberg s tým, že do roku 2020 bude mať NATO v prípade

potreby do 30 dní k dispozícii 30 mechanizovaných práporov, 30 letiek a 30 bojových plavidiel.

„Nebudú to nové jednotky, ale pôjde o zvýšenie pripravenosti síl, ktoré aliancia už teraz má,“ vysvetlil Stoltenberg s tým, že NATO chce mať existujúce sily rýchlejšie pripravené na operačné nasadenie. Plán má označenie „štyri tridsiatky“.

Pravda.sk, 7. 6. 2018 (výňatok)

Izrael dostal červenú kartu za zabíjanie Palestínčanov

„Neprimerané použitie sily“ bolo predmetom protiizraelskej rezolúcie OSN, ako reakcie na usmrtenie najmenej 129 Palestínčanov vrátane 16 detí a ďalších okolo 13 600 zranených neozbrojených ľudí na hraniciach s pásmom Gazy.

Tel Aviv dostal, hoci nezáväzne, červenú kartu od väčšiny členov VZ OSN. (120:8:45 – Slovensko sa zdržalo.). Návrh podali Palestínčania, Alžírsko

a Turecko. Vyhli sa tak už tradičnému vetu USA.

„Vyjadrujeme ľútosť v súvislosti s použitím neprimeranej, neproporčnej a nevyberavej sily

zo strany Izraela proti palestínskym civilistom na okupovaných palestínskych územiach vrátane východného Jeruzalema,“ obsahuje o.i. schválený dokument, ktorý zároveň vyzýva Izrael, aby sa „zdržal takýchto akcií a dodržiaval právne záväzky“.

Pravda.sk, 14. 6. 2018 (výňatok)

Už je to tu. Rakúsko oslobodzuje Európu...

...rakúska vláda, ako prvá v Európe, oficiálne vyhlásila, že islam nie je náboženstvo, ale ideológia.

Rakúsko je v prvej línii nemierného náročného boja proti islamskej okupácii Európy. V piatok 8. júna 2018 oficiálne potvrdilo, že islam nie je náboženstvo, ale extrémistická ideológia. Rakúska vláda nariadila zatvoriť sedem mešít v krajine a v rámci svojho boja proti politickému islamu tiež

vyhostiť množstvo moslimov.

Rakúska vláda nariadila vládny program boja proti politickému islamu. Úradne to oznámil v ranných hodinách na tlačovej konferencii rakúskej vlády v piatok 8. júna 2018 šéf rakúskej vlády kancelár Sebastian Kurz a členovia jeho kabinetu. **Východiskom ohlá-**

sených opatrení je rakúsky zákon o islame z roku 2015, ktorý od moslimskej komunity žiada pozitívny postoj voči rakúskemu štátu a spoločnosti, povedal vicekancelár Heinz-Christian Strache. Zákon tiež zakazuje financovanie moslimských inštitúcií a politických mimovládok zo zahraničia.

HSP, 10. 6. 2018, blog Martina Bavalára (výňatok)

Zaostávanie USA konečne priznali tí najkompetentnejší!

Už aj vojaci USA uznali, že pri konštruovaní hyperzvukových rakiet zaostávajú za Ruskom i Čínou. The Washington Post píše, že toto zaostávanie spôsobilo, že hyperzvukové zbrane sa stali pre Pentagon prioritou.

Na urýchlenie konštruovania vyzval v Kongrese aj námestník ministra obrany Michael Griffin.

Poznamenal, že Rusko a Čína „evidentne predbiehajú“ Američanov. Ďalej zdôraznil, že „parita“ s Moskvou a Pekingom neuspokojuje a že USA musia predbehnúť Rusko a Čínu.

Z USA dnes prenikajú informácie, že konštruovanie hyperzvukových zbraní opäť beží, no o detailoch sa vie málo.

Podľa vz.ru, 9. 6. 2018

Rusko vyzvalo USA aby odtajnilo údaje o „Novičku“

Ruské veľvyslanectvo vyzvalo úrady Spojených štátov amerických, aby odtajnilo údaje o bojovej otravnej látke „Novičok“ a zlikvidovali zásoby chemických zbraní v USA, pripomenúc departamentu zinscenovanie chemických útokov v Sýrii.

Pri výzve sú aj odvolávky na dve videá ako Sýrčania dosvedčujú zinscenovanie „chemického

útoku“ v sýrskom meste Duma.

* * *

Pripomeňme si slová bývalého

náčelníka rozvedky českej armády Andora Šandora, ktorý vyhlásil, že Moskva je neúčastná pri otrave bývalého plukovníka ruskej hlavnej priesvednej správy (GRU) Sergeja Skripal'a a jeho dcéry Júlie v britskom Salisbury. –r–

USA nastolili pred KĽDR 47 požiadaviek

Ide o požiadavky v rámci dohody o úplnej denuklearizácii, uvádza TASS s odvolávkou sa na japonského ministra zahraničných vecí Taro Kono.

Podľa neho štátny tajomník USA Mike Pompeo informoval Severnú Kóreu, že americká strana pod „úplnou denuklearizáciou“ vníma likvidáciu ató-

mových a iných druhov ZHN a taktiež rakiet a všetkých zodpovedajúcich objektov.

* * *

V iných článkoch sa uvádza,

že USA narátali v KĽDR okolo 3000 objektov, majúcich súvislosť s atómovou výzbrojou. A čo chemické, biologické...?

Každý, kto si toto uvedomí, musí priznať, že Američania sa opäť snažia získať čosi takmer úplne zadarmo. –r–

Čo píšú iní

■ Ktoré potraty sú ako praktiky nacistov?

Pápež František prirovnal praktiky prerušenia tehotenstva, keď sa rodina na základe prenatalných testov dozvie, že plod môže byť poškodený, k nacistickým pokusom z čias druhej svetovej vojny. Najvyšší predstaviteľ katolíckej cirkvi pred delegáciou Fóra rodinných asociácií poukázal na to, že keď testy v prvých mesiacoch tehotenstva zistia, že plod má nejaké vrodené defekty, rodičia sa často uchýľujú k potratom. „Vraždou detí... za účelom spokojného života sa likviduje nevinný. V minulom storočí sa celý svet pohoršoval nad tým, čo robili nacisti. Dnes robíme to isté, ibaže v bielych rukavičkách,“ vysvetlil pápež.

Agentúra Reuters dodáva, že pápež narážal na tzv. nacistické programy eugeniky, keď v nacistickom Nemecku prijali zákon, ktorý umožnil vynútenú sterilizáciu ľudí s duševnými alebo fyzickými poruchami za účelom vytvorenia silnej, dokonalej rasy.

HSP, 17. 6. 2018 (výňatok)

■ Austrálski mierotvorci šírili demokraciu pod nacistickou svastikou

Austrálsky premiér Malcolm Turnbull sa ocitol v neprijemnej situácii po tom, ako sa v médiách objavila fotografia z roku 2007, na ktorej si austrálski vojaci v Afganistane zvečnili svoju misiu pod červeno-bielo-čiernou nacistickou vlajkou s hákovým krížom.

Fotografiu zverejnila americká televízia ABC, od ktorej ju prevzal britský denník „The Guardian“, čo vyvolalo veľký rozruch na austrálskej politickej scéne.

Premiér Malcolm Turnbull a predstavitelia austrálskeho ministerstva obrany sa dištancovali od konania svojich podriadených, ktoré malo byť údajne žartom a nemá sa chápať ako prejav neonacistického zmýšľania či sympatizovania s nacizmom. Podľa anonymného zdroja televízie ABC však nacistická vlajka bola umiestnená na austrálskom vojenskom vozidle relatívne dlhšiu dobu.

HSPsk, 14. 6. 2018 (výňatok)

■ Popraviť, popraviť! Nové informácie o akciách Erdogana...

Wahn má v nemčine niekoľko významov. Najčastejší je vidina, prelud. Honba za preludom však nemusí byť neškodná... Wahn-sinn je potom už šialenstvo.

„Turecký prezident Recep Erdogan, ktorý sa svojím okolím necháva oslovovať kalifom, rozbieha ďalšiu etapu svojho plánu na obnovu Osmanskej ríše. V jej pôvodnej veľkosti,“ varuje prekladateľka a publicistka Jana Maříková.

Po anexii Afrínu turecké tanky nemeckej výroby teraz dobývajú časť severného Kurdistanu, ktorý nedávno v referende vyhlásil nezávislosť na Iraku. V Turecku sa blížila voľba. Možno na dlhú dobu posledné. A Erdogan sa voči opozícii správa ako jeho vzor – nacistický vođa Adolf Hitler – na počiatku svojej mocenskej dráhy. Aj svet neustále Turecku ustupuje, rovnako ako kedysi nacistickému Nemecku.

Parlamentnilisty.cz, 13. 6. 2018 (výňatok)

■ ...Denník N zobrazil L. Štúra s Hitlerovými fúzmi

Liberálny fake newsový Denník N je známy svojou protislovenskou aktivitou. Lenže tentoraz to už poriadne prepískli. Slovenského národného dejateľa Ľudovíta Štúra zobrazili na titulnej strane tlačenej verzie s fúzmi v štýle Adolfa Hitlera.

Protislovenskému Denníku N nie je nič sväté. Neváhal zhanobiť slovenského veľikána Ľudovíta Štúra s typickými Hitlerovými fúzmi, nad ktorým sa niesol názov: „Bol Štúr antisemita?“ Upozornil na to časopis Zem a Vek.

Obrázok patril k rozhovoru s Miloslavom Szabóm, ktorý je „súdny znalcom“ v prípade novinára Tibora Eliota Rostasa a poslanca ĽSNS Stanislava Mizíka. Rostasa vinia z toho, že citoval výroky slovenských národných dejateľov, vrátane Ľudovíta Štúra. Vraj sa jednalo o antisemitizmus.

Denník N tak prerazil žurnalistické dno. Zaradil sa tým k týždenníku Týždeň, Štefanovi Hríbovi, ktorý na svojej titulnej strane zobrazil Ľudovíta Štúra v uniforme pripomínajúcej gardistov.

HSP, 14. 6. 2018

■ Od výsledkov Trampa s Kimom vyhráva Rusko

Bolo tiež dohodnuté začať s hľadaním pozostatkov amerických vojakov, ktorí padli alebo sa stali nezvestnými počas Kórejskej vojny v rokoch 1950–1953.

Trump tiež informoval o úsilí zastaviť vojnový stav s KĽDR, v ktorom sa štáty formálne nachádzajú.

Podľa vz.ru, 12. 6. 2018 (výňatok)

(Pokračovanie na str. 4)

V stredu 13. 6. 2018 prijal predseda SZPB Pavol Sečkář veľvyslanca Bieloruska v SR Igora Alexandroviča Leščeňu, pre ktorého to bola prvá návšteva na pôde slovenských protifašistov.

Predseda Sečkář host'a informoval o dejinách i súčasnosti SZPB, vrátane potenciálnych možností na upevnenie partnerstva.

Igor Leščeňa sa potešil priateľskému prijatiu a prisľúbil byť nápomocný nadviazaniu partnerstva medzi našim Zväzom a Zväzom bieloruských veteránov vojny a práce. Prisľúbil tiež získať nám viac informácií o bieloruskom protifašistickom odboji i o počtoch Bielorusov, ktorí sa podieľali na oslobodzovaní Slovenska.

Bieloruský veľvyslanec si podrobne prezrel aj stálu expozíciu SZPB Za slobodu!

Ocenil jej úroveň a taktiež výsledky našich výstav a protokolárnych aktivít, ktoré sme uskutočnili v Ovruči a v Minsku pri príležitosti významných výročí narodenia a skonu Hrdinu ZSSR brigádneho generála in memoriam Jána Nálepku. Srdečne pripomenul, že takáto expozícia by potešila aj jeho otca, nadšeného učiteľa dejepisu.

Na záver zanechal v pamätnej knihe nášho „múzea“ zápis: „Pre mňa osobne bolo veľkou čťou navštíviť Slovenský zväz protifašistických bojovníkov. Som dojatý výsledkami Vašej práce napomáhajúcej veteránom vojny, uchovávaní pamäti o hrdinstve a víťazstve v druhej svetovej vojne a ochraňovaní pokojného života mladého pokolenia, ktorú Váš Zväz rozvíja.

Sme presvedčení, že za pomoci nášho veľvyslanectva sa nám podarí uskutočňovať úprimnú spoluprácu s našim Zväzom veteránov vojny, pôsobiacim na pôde Bieloruska.

S úctou Igor A. Leščeňa, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Bieloruskej republiky v SR.

– r – a Ladislav Skrák

Čínsky pridelenec na pôde SZPB

O možnostiach spolupráce rokoval tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer s pridelencom obrany Veľvyslanectva Čínskej ľudovej republiky starším plukovníkom Hui Jia.

Asociácia čínskych múzejných pracovníkov aj v spolupráci s Múzeom SNP v Banskej Bystrici prejavila záujem o organizovanie spoločných putovných výstav približujúcich národnooslobodzovací zápas našich národov. Diplommat prejavil záujem o zdieľanie spoločných aktivít.

Prvým krokom by mala byť už pripravovaná cesta Asociácie čínskych múzejných pracovníkov, zameraná na návštevu pamätných miest významných protifašistických bojov na Slovensku, vrátane účasti partizánov na oslobodzovaní územia Slovenska spod fašistického útlaku. Číňania prejavili tiež záujem zúčastniť sa osláv SNP v Banskej Bystrici.

V. Longauer privítal tento záujem čínskej ambasády a prisľúbil jej pomoc pri sprostredkovaní návštev po pamätných miestach bojov na Slovensku: Dukla, Dargov, bojiská SNP, boje 1. čs. armádneho zboru v ZSSR...

– vič –

Člena SZPB vybrali do Encyklopédie osobností ČR a SR

Britské vydavateľstvo vybralo do svojej Encyklopédie osobností Českej a Slovenskej republiky za rok 2017 aj člena SZPB, tajomníka oblastného výboru zo Svidníka Mikuláša Žižáka za jeho celoživotnú prácu, vrátane činnosti na prospech SZPB.

Veľký význam pre jeho zaradenie medzi významné osobnosti malo medzinárodné ocenenie pamätnou medailou Immanuela Kanta, ktorá sa udeľuje za príspevok pre medzinárodnú spoluprácu na prospech mieru.

– mmm –

Memorandum o spolupráci s MS

Dňa 20. júna 2018 podpísali predseda SZPB Pavol Sečkář a predseda Matice slovenskej Marián Gešper Memorandum o spolupráci, ktorým obe strany potvrdzujú spoločnú vôľu ctíť a vážiť si národných buditeľov a predstaviteľov za uznanie slovenského národa, jeho práva na sebaurčenie a účastníkov národnooslobodzovacieho boja proti fašizmu a nacizmu.

Obe strany sa dohodli, že v tomto duchu budú pôsobiť pri výchove a vzdelávaní mladej generácie, že takto budú postupovať pri príprave lektorov, vzájomne sa podporovať a zúčastňovať sa na pietnych spomienkach a zhromaždeniach k historickým udalostiam, k významným osobnostiam, ktoré ovplyvnili vznik a budovanie slobodného a demokratického Slovenska.

Obojstranne mimoriadne dôležitým záväzkom je, že obe strany zabezpečia pre svojich členov účasť zameranú na prezentáciu dejín MS a protifašistického odboja, budú podporovať aktivity vo svojej štruktúre nižších článkov a vo vlastných médiách budú vytvárať priestor na aktualizáciu týchto svojich činností.

V podpísanom memorande sa tiež jednoznačne konštatuje, že odkaz protifašistického odboja je trvalou súčasťou výchovy a vzdelávania a súčasťou nášho kultúrneho života a dedičstva. Zväz i Matica vyhlasujú, že majú spoločné ciele v hlbokom historickom poznaní ako i v súčasnom pôsobení na národno-vlastenecké cítenie a konanie.

– r –, snímka L. Skrák

Zaslúžime si väčšiu úctu

Dňa 12. 6. 2016 prijal predseda SZPB Pavol Sečkář zástupcov Klubu generálov SR, ktorých viedol tajomník klubu generál Tibor Gaplovský.

P. Sečkář hneď na začiatku povedal, že „tešíme sa z nášho vzájomne dobrého vzťahu, zo vzájomne dobrej spolupráce...“.

Keďže toho roku je 25. výročie vzniku ozbrojených síl SR, predsedníctvo ÚR SZPB vyznamenalo najaktívnejších členov klubu generálov Pamätnou medailou za obetavú prácu II. stupňa a predseda Sečkář tieto vyznamenania prítomným generálom hneď aj odovzdal.

Za vyznamenaných sa poďakoval gen. T. Gaplovský, ktorý vyjadril želanie, „aby sa nám v spoločnej práci, v spoločnom diele darilo... Žiada sa, aby sme boli ešte dôslednejší a razantnejší vo vzťahu k tým, ktorí by si mali plniť určité štátnic-

ké úlohy, štátnické poslanie...“

Konkrétne tým myslel otázku vybudovania Pamätníka neznáameho vojaka v Bratislave, k čomu konštatoval, že „od nás vyšla výzva, no stále to niekde viazne. Nevieime kde! Bol by som rád, aby sme v tomto smere zintenzívnili naše snaženie a preukázali aj väčšiu odvahu, väčšiu statočnosť a nebáli sa niektoré veci pomenovať výraznejšie priamo a otvorene!“

Treba, aby si ústavní činitelia uvedomili, že je tu nejaká história národa, história tohto štátu a my sme určitým spôsobom predurčení, aby sme ju naplnili pre budúce generácie. Aby sme im zanechali odkaz, že náš národ si zaslúži väčšiu úctu.“

Predseda P. Sečkář informoval aj o ďalších dvoch témach, ktoré treba spoločným úsilím presadzovať. Po prvé, vybudovanie múzea pod pamätníkom na Slavíne (údajne sa tam najskôr musí zmerať stabilita) a uskutočnenie osláv 75. výročie Dňa víťazstva nad fašizmom na vrchu Háj – Nicovô v L. Mikuláši.

– vmi –, snímka Jozef Buřa

Ako Západ oklamal Rusko

Po ukončení studenej vojny sa Rusko kompletne otvorilo západným štátom, no tie ho oklamali, vyhlásila oficiálna predstaviteľka MZV RF Maria Zacharova v rozhovore pre Hufvudstadsbladet.

Ďalej tiež vysvetlila, prečo Rusko predvádza svoju výzbroj iným štátom. „Teraz všetkým

ukazujeme: Nech vám ani na myseľ nepripadne prepadnúť nás. Po tom, ako sme stratili 20 miliónov ľudí v 2. sv. vojne, máme právo všetkým to ukázať, aby sa to nezopakovalo. Po celých ostatných dvadsať rokov sa nás pokúšajú zo všetkých strán obkľúčiť. Pýtali sme sa, načo je PRO v Poľsku? Odpovedali nám, že je to potrebné proti Iránu. Podvod, ako vyšíť,“ rozhorčila sa.

Ria.ru, 19. 6. 2018 (výtah)

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB armádneho generála Ludvíka Svobodu, Čierny Potok:

– Zvolebnieva sa, zvolenbieva sa... Keď vtáčka lapajú, pekne mu spievajú... Ale v podstate súhlasím. Myslím si, že práve najstarší dôchodcovia majú najväčšiu zásluhu na tom, že tu bol vybudovaný obrovský kapitál, ktorý sa za takmer 30 rokov stále nepodarilo od roku 1989 „ešte“ kompletne rozkradnúť.

Na druhej strane aj pri zvyšovaní dôchodkov pla-

tí niečo – za niečo. A teda, aká bude legislatívna záruka, že sa za zvýšenie penzií nezvýšia koncesionárske poplatky, poštovné, poplatky za vybavovanie dokumentov...?

Ľubomír Jančo, predseda ZO SZPB Žiar nad Hronom:

– Zaujímavá otázka 13. dôchodku. Keď som sa s ňou obrátil na našich členov, samozrejme, každý súhlasil, aby Smer SD otvorila diskusiu na túto tému s cieľom kladného výsledku. Väčšina sa vyjadrila, že keď je takáto možnosť v zamestnaní, prečo by to nemohlo platiť aj u dôchodcov. Skrátka, každý by to privítal. Najmä v predvianočnom čase. Pri otázke, či na to máme, už naši členovia nemali jasnú odpoveď.

Názory respondentov sa nemusia zhodovať s názorom redakcie a vydavateľa.

Perestrojky kôň

Sú otázky, ktoré zrejme nikdy nebudú zodpovedané. Patrí k nim aj záhada, či bol sovietsky stranícky boss Michail Gorbačov trójsky kôň niektorej západnej spravodajskej služby, s najväčšou pravdepodobnosťou britskej, alebo len nezvládol realizáciu svojej vízie perestrojky, čiže zefektívnenia Sovietskeho zväzu a celého spoločensko-ekonomického systému, ktorý oficiálne reprezentoval i fakticky ovládal v najširších medzinárodných dimenziách.

Po krachu globálne propagovaného ambiciózneho projektu prestavby reálneho socializmu sám tvrdí, že v skutočnosti bolo jeho cieľom zlikvidovať totalitný režim a ťažkopádne byrokratické štruktúry. To však môže svedčiť aj o tom, že sa chce radšej do dejín zapísať ako úspešný kontra-revolucionár než ako neúspešný reformátor. Politici sa totiž nikdy nehodnotia podľa zbožných želaní a veľkolepých predstáv, ale podľa dosiahnutých výsledkov.

Chronické konflikty, pretrvávajúce napätie a oživovanie nacizmu najmä na Ukrajine, v pobaltských štátoch i v Poľsku sú objektívnym pokračovaním rozpadu najprv sovietskeho bloku a následne Sovietskeho zväzu. Mnohí pozorovatelia nazývajú poslednú dekádu 20. storočia Veľká kriminálna revolúcia. Fakt je, že prominentní komunisti a ich potomkovia sa pohotovo transformovali na kapitalistov, hoci – pre istotu – sa dodnes maskujú označením kapitálotvorná vrstva a podobne.

Len si spomeňme na pieseň, ktorú už nikde nenájdete – Není Vasil jako Vasil, každý sklídí to, čo zasil. Text signalizoval, že v novej mocenskej garnitúre po 17. novembri 1989 podľa jedného z rozbehnutých scenárov bude patriť kľúčové miesto federálnemu šefovi Socialistického zväzu mládeže Vasilovi Mohoritovi. Spočiatku sa teda naozaj hralo podľa nôt Moskvy, ale dohralo sa podľa partitúry z Washingtonu.

Vo všetkých doterajších revolúciách (počnúc francúzskou) sa rýchlo obsahovo vyprázdnilo heslá typu: sloboda – rovnosť – bratstvo, ktoré vystriedali rozličné modely absolutizmu nezlučiteľné s hľadaním akýchkoľvek variantných riešení najrozma-

nitejších geopolitických, sociálnych a hospodárskych problémov.

Ak zúžeme zorný uhol iba na Československo – vari sa aspoň jeden potomok exponen-tov teroru z 1. polovice 50. rokov 20. storočia ospravedlnil za zločiny svojich predkov? Naopak – dedičné zásluhy zamatových hrdinov vygenerovali ďalšie generácie nedotknuteľných papalášov, ktorí každú vecnú kritiku paušálne zdiskreditujú – predovšetkým čarovným prútkom antisemitizmu.

Mnohí predstavitelia obdobia hrôzovlády mali skúsenosť z koncentračných táborov a niektorí aj z ich samospráv, zrejme preto nadobudli pocit, že môžu svojvoľne porušovať základné práva, rozhodovať o živote a smrti, kruto zaobchádzať s ľuďmi bez rešpektovania elementárnych princípov spravodlivosti.

Po nedávnom prelomovom stretnutí prezidenta USA s aktuálnym reprezentantom severokórejskej vládnucej dynastie by už nemalo jestvovať nijaké tematické tabu a malo by sa dať neobmedzene diskutovať o všetkých podstatných siločiariach moderných dejín s presahom do súčasnosti i nasledujúceho vývoja.

Čo bude konečným produktom novej historickej kapitoly? Budú naďalej dva kórejské štáty, kde na juhu zostanú americké vojenské základne a sever sa bude sám transformovať podľa čínskeho modelu trhovej ekonomiky so zachovaním vedúcej úlohy jedinej politickej strany?

Do úvahy prichádza dokonca aj vytvorenie jedného štátu s dvoma systémami – tiež podľa vzoru Ríše strediu (Číny), ktorá v roku 1997 prevzala od Británie jej kolóniu Hongkong a v roku 1999 od Portugalska

jeho kolóniu Macao, pričom ich spravuje ako zvláštne administratívne oblasti.

V tejto súvislosti si spomínam, že ako tajomník Zväzu slovenských dramatických umelcov v rokoch 1987–1989 som prijal čínsku delegáciu, ktorá sa živo zaujímala práve o perestrojku a počas debaty jej členovia oprávnené krútili hlavami nad mojim pokusom vysvetliť im, čo sa u nás vlastne deje.

Na základe čínskeho príkladu vzniká legitímna otázka, či sa perestrojka nevymkla spod kontroly, keďže jej autor vlastne nemal nijaký ekonomický program a celá koncepcia transformácie sa zredukovala na glasnosť, teda na verejnú kritiku politického systému v celej historickej hĺbke i spoločenskej šírke – pravdaže – s výnimkou posvätného postavenia generálneho tajomníka ÚV KSSZ, z ktorej sa Gorbačov pohodne, ale na veľmi krátke obdobie stal prvým a posledným prezidentom ZSSR.

Čo nasledovalo, vrátane zákazu KSSZ, už vieme. Aby nedošlo k omylu, treba pripomenúť, že medzičasom existuje parlamentná Komunistická strana Ruskej federácie, ale je v opozícii.

V načrtnutých súradniciach možno ruskú politiku od nástupu Vladimíra Putina do vrcholných mocenských pozícií vnímať ako úsilie racionálne oživiť potenciál zvyšku niekdajšej supervelmoci a vrátiť krajinu do prvej celosvetovej ligy, kde sa v podstate už nachádza, čo vyvoláva mimoriadnu nevoľu konkurenčných síl, ktoré predpokladali, že s pomocou domácej vrstvy komsomolských kapitalistov budú nerušene pokračovať v rozkradaní surovinných zdrojov, likvidácii priemyslu, rozvrate poľnohospodárstva, demontáži obranných kapacít a atomizácii územnej celistvosti. Ak sa Putinovi podarí potvrdiť, že vytvoril odolný demokratický a ekonomicky efektívny systém, v ktorom bude fungovať aj prirodzená generačná výmena riadiacich garnitúr, zvyšok sveta bude musieť chtiac-nechtiac akceptovať Rusko ako kľúčového globálneho hráča v strednodobej i dlhodobej perspektíve. **Pavol Janík**

Poslanec Blaha za svoju kritiku liberálnych médií čelí trestnému oznámeniu

Je to extrémista, tvrdí oznamovateľ, bloger Denníka N Samo Marec. Poslanec NR SR Ľuboš Blaha sa dlhodobo kriticky vyjadruje k pomerom v komerčných liberálnych médiách, nedávny príspevkom (7. 6.) o tendenčnom rozhovore portálu omediach.com s novým programovým šéfom RTVS Marekom Ťapákom, kde kritizoval aj iné médiá, zrejme zašiel do živého, keďže vzápätí na neho podal trestné oznámenie (pre podozrenie z porušenia § 422d Trestného zákona) bloger Samuel Marec aj keď oficiálne kvôli inému príspevku.

Daný paragraf hovorí o popieraní, spochybňovaní, schvaľovaní alebo ospravedľňovaní holokaustu a zločinov režimu postaveného na fašistickej ideológii. „Často sa spomína v súvislosti s náckami – hlavne vtedy, keď hovoria, že až tak zle nebolo, a v skutočnosti tým myslia, že bolo dobre,“ vysvetlil autor trestného oznámenia. Rovnaký paragraf však hovorí aj o popieraní a spochybňovaní zločinov režimu postaveného na komunistickej ideológii. „A Ľuboš Blaha často hovorí, že až tak zle nebolo a v skutočnosti tým myslí, že bolo dobre,“ dodal.

Ľuboš Blaha v predmetnom statuse uviedol, že za „socializmu sa stavali paneláky a dávali pôžičky“. Toto označil autor trestného oznámenia za problémový text s tým, že podľa neho „aj za Hitlera sa stavali diaľnice a napriek tomu existuje univerzálna zhoda, že je to príliš slabé ospravedľnenie neľudskej povahy nacistického režimu. To isté by malo platiť aj pri režime komunistickom,“ napísal Marec.

Dokonca mu vadí to, že Blaha v príspevku použil citát iného autora, ktorý hovorí: „komunisti zobrali slobodu kšeftárom, podvodníkom, zlodejčikom a nemorálnym cynickým a arogantným miliónárskym prasatám“.

„Trestné oznámenie som podal, lebo som presvedčený, že uvede-nými dvoma výroky sa poslanec Ľuboš Blaha dopustil trestných

činov ospravedľňovania a popierania zločinov režimu postaveného na komunistickej ideológii presne tak, ako to § 422 uvádza. Ak by ste si za komunistov dosadili Hitlera, rozdiel nenájdete: veď bolo aj dobre a ak boli obeť, zaslužili si to.“

Reakcia Ľuboša Blahu

„K trestnému oznámeniu blogera Samuela Marca sa už stihla prihlásiť aj Slovenská liga psychicky narušených (rozumej Matovič a Lorenz), očakávam, že sa pridajú aj ďalší pravičiarski extrémisti a budú sa radovať, že nejaký truhlík z Denníka Náckov by rád videl Blahu vo väzení. Len, aby som pripomenul – Matovič, to je ten trnavský podvodník, čo na svoje daňové podvody zneužíval svoju vlastnú maminu a Lorenz, to je ten slaboduchý násilník, čo ničí národné kultúrne pamiatky. Ja len, že Samuel Marec svojim „hrdinským“ činom oslovil zjavne to najprimitívnejšie, čo tu na Slovensku máme.

Očakávam, že sa k prípadu vyjadrí aj celá neoliberálna ideopolícia a nahnevaný stĺpček mi venujú v SME, Denníku N, Týždni a v ďalších spriateľených korporátnych médiách. Deti Ameriky sa už zalizujú, ako to zase naložia „ruskému agentovi“ Blahovi, lebo si dovolil povedať, že nie všetko na socializme bolo bububu. A to sa predsa nesmie – sloboda a demokracia odtiaľ-potiaľ. Ani senátor McCarthy predsa neváhal prenasledovať ľavičiarov, a to je predsa „American hero“. Jojoj, už sa tých nenávisťných výlevov neviem dočkať. Takúto reklamu si hádam ani nezaslúžim – vopred vreľá vďaka!

Ja som samozrejme rád, že ma moji drahí neoliberálni „priatelia“ takto zviditeľňujú, pre politika je takáto publicita tým najkrajším darčekom. A aby som im aj ja kamarátsky pomohol, tak som napísal trestné oznámenie na Samuela Marca za ohováranie, obmedzovanie mojej slobody a šírenie extrémizmu. Dospel som totiž k vážnemu podozreniu, že pán Marec je vzhľadom na svoje útoky na slobodu myslenia nebezpečný fašista. Trestné oznámenie práve idem podať. Vo svojom obľúbenom tričku. Pekný deň, priatelia.“ **HSP, 8. 6. 2018 (krátené)**

Čo píšu iní

(Dokončenie zo str. 1)

■ Ovcáček: „Fašistické svine“ sú v českej spoločnosti čoraz hlasnejšie

Trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a avizoval v pondelok (11. 6.) v Prahe v súvislosti s poškodením malého pamätníka pripomínajúceho pred Pražským hradom červeno-armejcov-osloboditeľov hovorca prezidenta ČR Miloša Zemana Jiří Ovcáček.

Ide o pamätníček, ktorý práve Ovcáček týždeň predtým čistil po tom, čo niekto Červenú hviezdu na ňom nasprejoval ružovou farbou. Internetový server Lidovky.cz informoval v pondelok 11. 6. aj o Ovcáčkovej aktuálnej reakcii na opätovné poškodenie pamätníka, z ktorého ktosi odlomil Červenú hviezdu. „Fašistické svine, ktoré sú v českej spoločnosti čoraz hlasnejšie – za mlčania väčšiny politikov, definitívne zničili pamätníček osloboditeľov pred Pražským hradom, ktorý som nedávno pomáhal čistiť,“ napísal na jednej zo sociálnych sietí Ovcáček. **Pravda.sk, 11. 6. 2018 (výňatok)**

■ Väzňom v koncentráku pomáhal tetovač z Kropáč

Rodák z Kropáč Lale Sokolov (pôvodne Ludwig Eisenberg) prežil tri roky v koncentračnom tábore ako tetovač. Pravda o jeho odvahe sa k nám dostala z Austrálie. Príbeh predstavila spisovateľka Heather Morrisová v knihe Tetovač z Auschwitzu. Jej sa totiž Lale už ako starý pán zveril so svojim životným osudom.

Lale vyrastal v Kropáčoch. Keď začali fašisti odvázať ľudí do koncentračných táborov, držal sa vyhlášky, podľa ktorej ak sa jeden z rodiny nad osemnásť rokov prihlási dobrovoľne, ostatní budú oslobodení a môžu zostať doma. Nebola to však pravda. Za plotmi, kde ľudí dennodenne kosila smrť, skončili aj jeho najbližší.

Zhodou náhod sa stal tetovačom. Jeho povinnosťou bolo na predlaktia väzňov neodstrániťným atramentom tetovať čísla, jeden z najsilnejších symbolov holokaustu. Táto práca mu zaručovala určitú slobodu pohybu. Mohol ľahšie získavať potraviny a tajne nimi zásoboval spoluväzňov, čím im pomáhal prežiť.

V koncentráku sa Lale zoznámil aj s budúcou manželkou Gitou, ktorá pochádzala z Vranova nad Topľou. Prvý raz s ňou prišiel do kontaktu, keď jej na predlaktie tetoval číslo. Odvtedy jej pomáhal a predsavzal si, že prežiť musia obaja. Podarilo sa. Po vojne emigrovali do Austrálie, s Gitou sa oženil a prežili tam ďalších päťdesiat rokov.

Lale svoj príbeh dlho držal v tajnosti, no po Gitinej smrti sa chcel tohto bremena zbaviť. V roku 2003 spoznal Heather Morrisovú, ktorá popri práci v nemocnici písala scenáre. Získala si jeho dôveru a on jej porozprával príbeh svojho života.

„Na jar tohto roku sa konalo spomienkové podujatie v koncentračnom tábore, prist' mala aj Heather Morrisová. Išla tam aj skupinka ľudí od nás a jej pozornosť upútala transparentom, kde bol zvýraznený názov nášho mesta. Stretli sa tam s ňou a srdečne sa zvalili,“ poznamenáva primátorka Kropáč Iveta Rušinová.

Zbližovanie Heather s rodným mestom svojho knižného hrdinu pokračovalo. V rámci uvedenia prekladu knihy na slovenský trh prišla aj do Kropáč. „Kropáčy sú presne také, ako mi ich Lale opisoval. K rodnému mestu mal rúcnu vzťah a spomínal naň s láskou,“ zdôraznila. Lale Sokolov zomrel v Austrálii 31. októbra 2006, svoju ženu Gitu prežil o tri roky.

Pravda.sk, 11. 6. 2018 (výňatok)

Prezident A. Kiska karhal pre názor T. Gašpara

K prvému júnu 2018 odstúpil generál PaedDr. Tibor Gašpar, najdlhšie slúžiaci prezident Policajného zboru SR v jeho histórii. Človek, ktorý je v nemilosti médií hlavného prúdu...

Do nemilosti liberálnych médií a vítačov migrantov ste sa dostali už pred rokom, keď ste sa spolu s niekoľkými profesormi a generálmi podpísali pod vyhlásenie hospodárskeho klubu NEF, ktoré varuje pred migráciou ako politicky a mediálne organizovaným úkladom voči našej európskej civilizácii.

...Prejavenie tohto názoru malo veľký význam, napriek tomu, že obsahom toho vyhlásenia sú veci, ktoré neskôr aplikovala ako vládny program napríklad rakúska vláda – teda nešlo o nič problematické či extrémne.

Ja vždy podám pomocnú ruku každému, kto padne na kolená... Ale v prípade ľudí, ktorí by tu mali ostať natrvalo, si treba najprv ujasniť veľa vecí: či ich budeme živiť my, alebo sa budú živiť sami, či im vieme pomôcť sa integrovať, a či vôbec budú rešpektovať náš spôsob života.

A ďalšia vec je, že ak máme o našich občanoch z hľadiska registrov vedomosti od občianskeho preukazu, cez sociálnu, zdravotnú poisťovňu až po pasové oddelenie, tak predsa musíme mať rovnaké vedomosti aj o každom našom návštevníkovi (migrantovi – pozn. red.). Veď nie je možné, aby som ja ako občan prišiel na letisko, kde ma dôkladne skontrolujú, a v tom istom čase vedľa letiska cez hranicu si prechádzajú nekontrolované cudzinci bez dokladov – ako odborník na bezpečnosť som sa na také niečo nemohol nikdy pozerieť ľahostajne. Ale ono to tak, žiaľ, býva: politici niečo rozbabrujú, pobabrujú skôr, než si overia aký dopad to môže mať, a potom volajú bezpečnostných odborníkov, aby urobili poriadok a udržali bezpečnosť.

* * *

...počas revolúcie v roku 1989... ako mladý učiteľ som na nástenku vyvesil heslo „Už nepotrebujem na svoj názor súhlas“. Samozrejme, malo to hneď u niektorých starších kolegov odozvu, pýtali sa ma, či som dovtedy nejaký súhlas potreboval.

Vtedy som netušil, že o tridsať rokov sa dožijem toho, že ma prezident tejto krajiny zavola ako občana a bude ma karhať za môj názor. To je niečo, čo sme asi nechceli. Lebo ak dnes za názor človeka paušálne odsudzujeme a mediálne lynčujeme, že je zlý, že je mafián, že ho hádam treba zavrieť, tak sa môže stať, že sa to onedlho začne diať naozaj. Alebo vás označia na ulici, že ste nepriateľ tejto krajiny a bude súd na ulici. Tieto veci už poznáme z minulosti, toto nie je dobrá cesta.

HSP 7. 6. 2018 (výňatok)

Izraelský poslanec sa dovoľáva nadradenosti „židovskej rasy“

„Židovská rasa“ je najmúdrejšia na svete a má najvyšší ľudský kapitál, takže by Izraelčania mali byť skeptickí ohľadom súčasných korupčných sond v prípade izraelského premiéra Benjamina Netanjahua, vyhlásil zákonodarca strany Likud.

„Môžem vám povedať niečo veľmi podstatné,“ oznámil poslanec Knesetu Miki Zohar počas stredajšej diskusie na Rádiu 103FM. „Nemôžete oklamať Židov, nevadí, čo médiá píšú. Verejnosť v Izraeli je verejnosť, ktorá patrí židovskej rase, celá židovská rasa je najvyšší ľudský kapitál, najmúdrejšia a najschopnejšia,“ zverejnil Times of Izrael.

Keď citoval prieskumy verejnej mienky, ktoré svedčia o podpore Netanjahua, Zohar uviedol, že štatistiky jasne ukazujú, že „židovská rasa“ je príliš múdra na to, aby bola oklamaná rozsiahlym mediálnym pokrytím viacnásobných korupčných sond.

Hlasné vyhlásenie židovskej nadradenosti rozčúlilo Ahmada Tibima, arabsko-moslimského izraelského politika a vodcu strany Arabského hnutia za zmenu, ktorý na Twitteri obvinil izraelského náprotivka, že vypracoval vlastnú rasovú teóriu.

„Zvolený úradník v židovskom štáte predstavuje rasovú teóriu,“ napísal na Twitteri Tibim vedľa portréту Zohara.

Arabský politik potom odkazuje na tweet zobrazujúci jeho čítanie knihy Amosa Elona „Škoda toho všetkého: portrét Židov v Nemecku v období 1743–1933“ (The Pity of It All: A Portrait of Jews In Germany 1743–1933), v ktorej je naznačené, ako bola malá menšina považovaná za smrteľnú hrozbu pre nemeckú národnú celistvosť.

Zohar útok opätovoľoval a napísal: „A na zadnom obale je fotka Alberta Einsteina, ďalšieho Žida, ktorý priniesol svetu skvelé správy.“ Na to arabský poslanec zareagoval: „Aký je vzťah medzi vami a Einsteinom? Nie je to ani relatívna príbuznosť.“

V snahe potlačenia kritiky a vysvetlenia, čo presne chcel povedať, poskytol Zohar rozhovor v Hadashot TV. Ale tým to ešte zhoršil, keď poprel svoju zmienku o nadradenosti židovskej rasy, dokiaľ mu nebola poskytnutá nahrávka jeho vlastného vyhlásenia.

„Židovský národ a židovská rasa majú najvyšší ľudský kapitál, ktorý existuje,“ opakoval. „Čo môžete urobiť? Bol nám požehnaný... nemusím sa hanbiť, že židovský ľud je vyvolený ľud – najmúdrejší a najzvláštnejší ľudia na svete.“

Podľa HSP, 18. 6. 2018, Sputnik

Členovia ZO SZPB SVIT na tematickom zájazde

Výbor ZO SZPB Svit zorganizoval tematický zájazd do obce Nemecká, do Nitry a Sereďe, ktorého sa zúčastnilo 45 členov a sympatizantov SZPB.

Prvou zástavkou bol pamätník – vápenka pri obci Nemecká. Položením kytice kvetov a zaspievaním štátnej hymny SR sme si uctili pamiatku tu popravených, upálených Židov, povstalcov, ale i nevinných detí v prvých mesiacoch 1945. Vraždenie vykonali príslušníci okupačnej nemeckej armády, žiaľ, aj za účasti Slovákov, príslušníkov POHG.

Druhou zastávkou bola starobylá Nitra – nitriansky hradný areál. Zoznámili sme sa s históriou hradného komplexu až po súčasnosť. Hradný vrch bol svedkom najstarších slovanských dejín. Tu sa začalo formovať Nitrianske kniežactvo. Hrad bol sídelným centrom kniežat Veľkej Moravy.

Tretím hlavným cieľom zájazdu bolo mesto Sereď a prehliadka múzea holokaustu. Múzeum vzniklo v priestoroch – barakoch bývalého pracovného a koncentračného tábora (1941–1945). Koncentračný tábor zriadili, organizovali

a financovali predstavitelia štátnej moci vojnového slovenského štátu. Táborom prešlo viac ako 16000 väzňov, hlavne Židov. Po každom sústredení 400–500 väzňov, boli títo v dobytých vagónoch za hrozných podmienok prepravovaní hlavne do koncentračného tábora Osvienčim na fyzickú likvidáciu. Toto utrpenie prežil len veľmi malý počet väzňov.

Vystavované dokumenty, vrátane železničného vagóna, potvrdzujú účasť vojnového slovenského štátu a vtedajších predstaviteľov štátnej moci na organizovaní cieľavedomej fyzickej likvidácii celej jednej etnickej skupiny našich občanov.

Koncentračný tábor v Sereďi mal dve etapy. Za prvú jeho etapu v rokoch 1941 až august 1944 nesie zodpovednosť vojnový slovenský štát. Za druhú jeho etapu august 1944 až marec 1945 nesie zodpovednosť nemecká okupačná správa – armáda. V širšom meradle dokumenty múzea ukazujú, čo to bol fašizmus a nacizmus a aké osudy čakali nielen Židov, či Rómov, ale aj slovanské národy, vrátane Slovákov.

Všetci účastníci zájazdu sa utvrdili v tom, že ľudstvo už nikdy nesmie dopustiť páchanie takýchto zločinov proti ľudskosti. Svet a teda aj my musíme urobiť viac preto, aby sa takéto temné dejiny už nikdy neopakovali. Ján Perinaj, kpt. Nálepku, Svit

Spomienkové dopoludnie v Klenovci

V piatok 8. júna 2018 sa členovia ZO SZPB v Klenovci stretli so žiakmi 8. ročníka ZŠ s MŠ Vladimíra Mináča v Klenovci na spomienkovom dopoludní na počesť priamych účastníkov protifašistického odboja.

Stretnutie sa uskutočnilo v Oddychovej zóne na ul. SNP v Klenovci. Zúčastnilo sa ho 23 žiakov našej školy za účasti riaditeľky Lubomíry Vančíkovej, zástupkyne riaditeľky Anny Rudovej a učiteľky telesnej výchovy Lucie Petříčkovej. Toto spomienkové dopoludnie bolo zorganizované spolu so školou a zástupcami samosprávy obce, aby sme nezabúdali na tých, ktorí bojovali a aj položili životy za našu slobodu a život v mieri.

4. ročník Memoriálu Michala Lipovského

Športový strelecký klub MAGNUM pri ZO ZTŠČK v spolupráci so ZO SZPB v Želiezovciach zorganizovalo v podvečer 73. výročia oslobodenia Želiezovci vojakmi 2. UF Červenej a Rumunskej kráľovskej armády 4. ročník Memoriálu Michala Lipovského.

Zúčastnilo sa ho 32 súťažiacich zo západného Slovenska. Strieľalo sa z malokalibrovej pušky na 25 metrov, na terč kruhový 400.

V otváracom príhovore predseda ZO SZPB pripomenul význam udalostí oslobodzovacích bojov, vyjadril poďakovanie a úctu našich generácií všetkým padlým v boji proti fašizmu, vrátane obetí z radov civilného obyvateľstva.

Bližšie predstavil osobnosť Michala Lipovského, ktorý sem prišiel s vojakmi Červenej armády ako československý vojak. Tu sa natrvalo usadil, dlhé roky sa angažoval najmä v práci

žiaci pretekali v disciplínach: hod na presnosť, plná poľná, mínové pole, hod šípkami, zloženie obrázkov pamätníkov na Námestí Karola Salvu. Potom sa v besede s predstaviteľmi samosprávy dozvedeli o histórii obce, o práci poslancov a pod. Besedu ukončili vedomostným testom.

Po spomienkovom dopoludní každý žiak dostal Ďakovný list od ZO SZPB a malý upomienkový darček. Víťazné družstvo: Filip Váradi, Adriana Parobeková a Mário Deme boli odmenení aj USB kľúčmi.

Toto pekné dopoludnie sme mohli usporiadať s finančnou podporou obce Klenovec.

Júlia Segečová

národných výborov. Bol obetavým, skromným a úspešným predsedom MsNV v čase, keď Želiezovce zaznamenávali stavebný rozvoj.

Bol dlhoročným členom SZPB a ako dôchodca aj predsedom našej základnej organizácie a členom OV SZPB v Leviciach. Práve preto sa výbor našej základnej organizácie rád podieľa na spoluorganizátorstve tohto memoriálu.

V kategórii žien bola najúspešnejšia Daniela Mártiová z Branova, medzi mužmi Peter Bartók zo Želiezovci, medzi seniormi do 59 rokov František Márti z Branova, medzi seniormi nad 60 rokov Vladimír Žáčik zo Želiezovci a v kategórii majstrov strelby Ján Maturkanič z Hronských Kľačan.

Najúspešnejší okrem drobných darčiek získali aj Ročenku odbojárov 2018.

Jozef Výboch, predseda ZO SZPB

Múdry človek radšej vidí, že ho potrebujú, ako keď mu ďakujú. Baltasar Gracián

Osem zastavení po stopách SNP v Gemeri a Malohonte

Na základe uznesenia predsedníctva ObIV SZPB v Rimavskej Sobote sa 15. 6. 2018 uskutočnil poznávací autobusový zájazd pre všetky súťažiacie družstvá základných a stredných škôl okresu Rimavská Sobota, ktoré sa zapojili do vedomostnej súťaže Protifašistický odboj, 2. svetová vojna a SNP.

Za ObIV SZPB zabezpečovali zájazd oblasť tajomníčka SZPB v R. Sobote Miriam Veľochová, Koloman Migra, Ivan Gesko a Jozef Pupaľa, ktorý žiakov a ich pedagogické sprievody pri jednotlivých pamätných miestach informoval o udalostiach v danej oblasti.

Poznávací zájazd sa začínal pri pamätníku 14 obetí, zavraždených maďarskými fašistami do koncentračného tábora z obce Čierny Potok, čo prežili len dvaja. Účastníkov tu privítala starostka Svetlana Šufliarska a červenú ružu k pomníku položili žiaci ZŠ z ul. Dobšinského z R. Soboty Martina Bláhová, Sebastian Bodor, Jakub Sojka s vedúcim Júliusom Karasom.

Druhou zastávkou bol pamätník osloboditeľom v obci Hodejov. Keďže však bránička do parčíka bola uzamknutá, k pamätníku položili červenú ru-

žičku len žiaci Gymnázia z Tornale Alexandra Domkovičová, Lenka Kočová, Timur Kamenský a učiteľ Štefan Druka, ktorý ich zabezpečoval pri prekonávaní oplotenia.

Tretím zastavením bola prehliadka zachovanej najmenej obrannej vojenskej pevnosti (bunkra) v obci Jesenské. Podrobnú informáciu o pevnosti, vrátane prehliadky, podal prítomným Ján Rešetár z OZ pri OÚ Jesenské, ktoré pevnosť plánuje vybaviť pôvodnými artefaktmi. Pevnosť ostala zachovaná vďaka tomu, že bola vybudovaná v bezprostrednom susedstve domu železničného výhybkára a preto ju maďarskí vojaci po okupácii južného Slovenska nevyhodili do vzduchu.

Po prehliadke malej pevnosti položili na námestí v obci Jesenské k pamätníku padlých černoarmejcov ružu žiaci ZŠ slovenskej v Jesenskom Bibiana

Drudová, Perla Sihelská, Lucia Parobeková, Aurel Karbonik a učiteľka Ivana Vrancová.

Štvrtým zastavením bol pamätník v obci Kociha s pamätníkom obetí, ktorých zastreli Nemci v osade Suchý Potok dňa 21. 10. 1944 (3 nevinných mužov a tri matky – zhodou okolností sestry), po ktorých ostalo 10 sirôt.

Červenú ružu k pamätníku položili žiaci ZŠ Hrachovo Nikola Fanová, Oliver Benda, Matej Mišurák s učiteľom Jánom Vaculčiakom.

Piatou zastávkou bol pamätník osloboditeľom v obci Rimavská Baňa, tu položili kvety žiaci ZŠ

ul. Družstevná v prítomnosti učiteľky Adriany Hriňovej.

Šiestym zastavením bol pamätník na Dielik, medzi Muráňom a Tisovcom, kde bola taktiež dôležitá obranná línia povstalcov proti postupujúcim Nemcom od Muráňa.

Pri obrane na Dielik padol aj najmladší z obrancov Vincent Prándl, po ktorom nesie pomenovanie – Prandlovo.

Pri pamätníku červenú ružu položili v sprievode pedagogičky Anny Keletiovej žiaci Marek Adáme, Štefan Gondáš a Peter Maťko.

Po príchode do Tisovca sme sa za-

stavili aj pri pamätníku SNP a v rodnom dome Vladimíra Clementisa.

Zaujímavosťou je, že osloboditeľom sa na námestí v Tisovci poďakovali bratia Daxnerovi. Jeden z nich vyslovil slová vďaky v ruštine a druhý v rumunčine.

Po obede sa zájazd presunul na **siedme miesto** na námestí v Hnúšti k pamätníku osloboditeľom, kde položili červenú ružu žiačky Hannah Bodollóvá, Lucia Hedvigová, Diana Kráľová s učiteľkou Zlaticou Vinclovou.

Na záver po spoločnej fotografii pri pamätníku SNP Jozef Pupaľa vyzval mladých ľudí, aby širili vo svojom okolí vedomosť o pamätných miestach nášho protifašistického odboja, kde práve mladí ľudia položili životy za náš život a slobodu. – JP –

toroch návrhu, výroby a inštalácie tohto pamätníka.

Posledným ôsmim zastavením bol Klenovec. Po prehliadke sovietského tanku T-34, ktorý je vecným pamätníkom oslobodenia Klenovca, k pamätníku SNP položili červenú ružu s učiteľkou Luciou Medvedovou žiaci Eva Hrušková, Sebastian Zvara a Lukáš Fábry.

Prišiel sem aj zástupca primátora MsÚ Hnúšťa Martin Pliešovský, ktorý účastníkov informoval o au-

Areál pamätníka v Dargove by si zaslúžil opravu

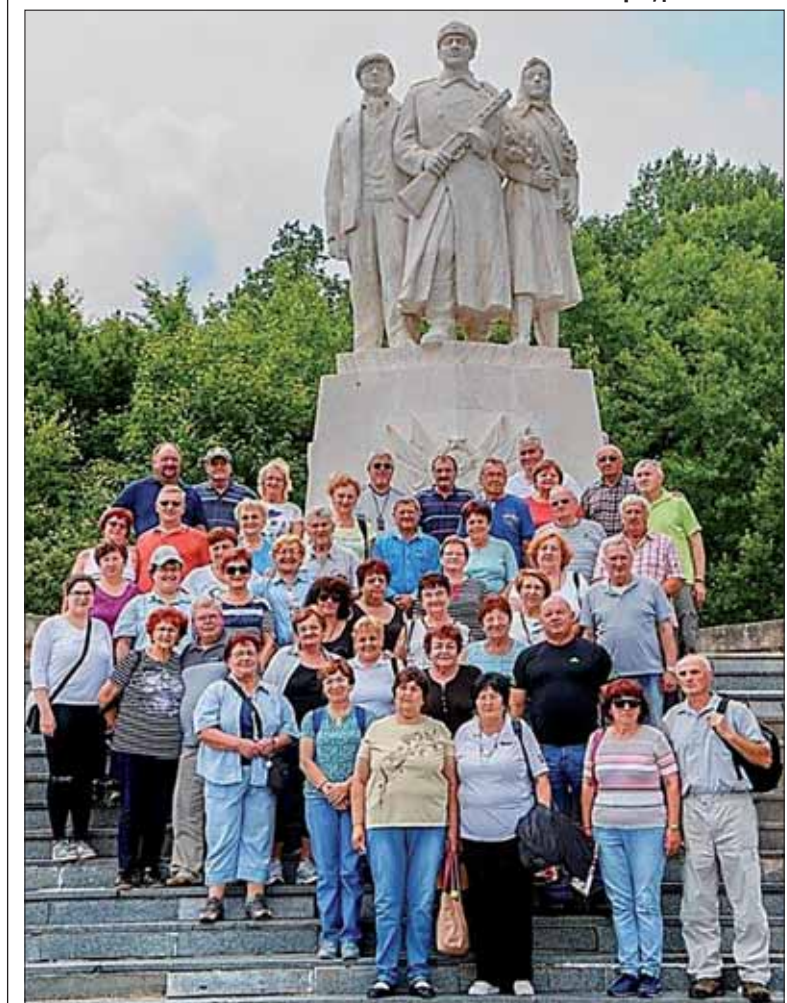
Výbor ZO SZPB v Závadke nad Hronom každoročne organizuje poznávacie zájazdy po stopách bojov a pamätníkov 2. sv. vojny. Tieto spája aj s poznávaním kultúrnych pamiatok a krás Slovenska.

Dňa 9. júna 2018 sme zorganizovali cestu k pamätníku Dargovských hrdinov, pri ktorom sme si ich uctili položením kytice kvetov a minútou ticha. Pamätník bol postavený na bývalom minovom poli a odhalili ho v apríli 1955 na počesť padlých sovietskych vojakov, ktorých tu počas sedem týždňových bojov padlo 21-tisíc.

Tento boj je porovnateľný s bojom na Dukle. Počet tu padlých černoarmejcov tvorí jednu tretinu z množstva padlých pri oslobodzovaní Slovenska. Bolo nám však ľúto, že pamätná izba bola z technických príčin zatvorená. Členovia našej ZO SZPB skonštatovali, že pamätník by si zaslúžil väčšiu pozornosť kompetentných a to hlavne opravu schodov, z ktorých opadávajú obklady.

Následne sme navštívili Jasovskú jaskyňu, odkiaľ sme šli do Levoče, kde sme sa poklonili pamätníku padlých na Hlavnom námestí.

Milan Capko, predseda ZO SZPB

Po stopách nacistického holokaustu

Brezňania, členovia ZO SZPB č. 2, sa aj tohto roku vybrali Po stopách druhej svetovej vojny, tentoraz ďalšej jej krutosti – holokaustu.

Náš zájazd 3. 6. 2018 podporil primátor mesta Brezno Tomáš Abel poskytnutím dotácie. Zúčastnilo sa ho 47 ľudí vo veku od 15 do 81 rokov.

Naším prvým cieľom bolo múzeum holokaustu v Seredi, ktoré mapuje osudy až 71 000 Židov deportovaných do koncentračných táborov počas druhej svetovej vojny zo Slovenska. Rozsiahle múzeum vzniklo v priestoroch bývalého pracovného a koncentračného tábora v Seredi, ktoré predstavuje autentické miesto viažuce sa k tragickému obdobiu konečného riešenia židovskej otázky.

V múzeu sú vystavené dobové dokumenty, fotografie a predmety súvisiace s prenasledovaním Židov na území Slovenska. Jedným z vystavených artefaktov je dobytý vagon, v ktorom deportovali Židov do koncentračného tábora Auschwitz.

Druhým našim cieľom bol zámok Topoľčianky, neďaleko Zlatých Moraviec. Mosadzná socha prvého Česko-Slovenského prezidenta Tomáša Garrigue Masaryka, v životnej veľkosti potvrdzuje, že od roku 1923 bol zámok každoročne na dva mesiace jeho letným sídlom.

Milan Kováčik, predseda ZO SZPB č. 2

V tú sobotu sa nám otvorila pamäť

2. júna 2018 sa členovia základných organizácií SZPB v pôsobnosti oblastného výboru SZPB v Nitre, vybrali navštíviť fašistami vystrieľané obce počas druhej svetovej vojny, Klak a Ostrý Grúň.

Cieľom bolo pripomenúť si tragické udalosti a položením vencov na pamätníky si uctiť ich obete.

Tieto pamätníky majú neskončujúcu výpovednú hodnotu. Historik, kultúrny i morálny. Pri pohľade na sochu kľáčickej matky, ako si chráni svoje dieťa – batola pred zúriacim fašistom a jeho namierenej hlavni samopalu, sme stratili slová. Mysľou sme sa preniesli do minulosti a predstavili si hrôzy, ktoré vtedy ľudia zažili.

Vlastne zažil. Lebo fašistické besnenie prežil iba jeden. V obciach boli vystrieľaní starci, deti, ženy i bábätká, 36 rodín, vyše sto ľudí.

Navštívili sme aj pamätnú izbu v Kalnej nad Hronom, kde sme dostali aj odborný výklad. Dostrieľaný mur nech ostane mementom a pamäťou na tú dobu.

V túto sobotu, akoby sa niektorým otvorila pamäť a cestou domov začali spomínať na svojich dedov a pradedov, ktorí bojovali aj v SNP a po vojne rozprávali svojim preživším deťom smutné zážitky z vojny.

Anna Zabáková, tajomníčka ObIV SZPB v Nitre

Spomienka na oslobodzovanie okolia Zvolena

Oblasťná organizácia SZPB v Prievidzi uskutočnila 16. júna spomienkovú akciu na oslobodzovacie boje v okolí Zvolena.

Zúčastnili sa jej členovia zo ZO SZPB HBP a. s. Prievidza, Prievidza, Bojnice, Partizánske, Dolné Vestenice, Kolačno, Pažiť a Lehota pod Vtáčnikom.

Prvou zastávkou vo Zvolene bol Pamätník Červenej armády a Kráľovskej rumunskej armády, kde položením kytice sme si uctili pamiatku padlých. O bojoch v okolí Zvolena a pôsobení partizánskych skupín v okrese Zvolen podali informácie Anna Závadská a Soňa Pinková.

Branislav Pepich, predseda ZO SZPB z Kolačna tu našiel aj dva hroby rumunských príslušníkov armády (jeden z nich bol dôstojník), ktorí padli pri oslobodzovaní ich obce a po exhumácii boli prevezení na cintorín do Zvolena. Druhou zastávkou bolo prezre-

tie si repliky pancierového vlaku „Hurban“ vo Višňovskom parku pod Zvolenským zámkom, o histórii vlakov a o zapojení sa pancierových vlakov do bojov počas SNP informovala prítomných Soňa Pinková. Spomenula Jozefa Nováka, ktorý bol rušňovodičom v pancierovom vlaku Hurban a Jozefa Matejeka, bol rušňovodičom vo vlaku Masaryk, ktorým prievidzské zastupiteľstvo v r. 2015 udelilo Ceny mesta Prievidza in memoriam. Oboja sa počas 2. svetovej vojny aktívne zapojili do protifašistického odboja.

Naši členovia si pozreli aj Pamätník SNP Valaška na námestí. Nakoniec sme si prezreli aj Zvolenský zámok, kde v hlavnej palácejovej časti sú umiestnené exponáty a depozitáre SNG, ich ťažisko spočíva na Obrazárni – zbierke európskeho maliarstva 16.–19. storočia. Stredoveký zámok je v súčasnosti aj najbohatšou galériou na Slovensku.

– SP – (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Ďakovačka pre ZO SZPB Poniky

ZO SZPB Poniky opäť pripravili zaujímavú exkurziu za poznávacím historickým pre našich žiakov ZŠ s MsŠ Štefana Žáryho z Poník. Tentoraz bola cieľom Špania Dolina.

Najprv sme navštívili bunker Mor ho!, kde sme sa dozvedeli o jeho rekonštrukcii, ktorá prebiehala pod vedením Vladimíra Kuceja. Po hodnotných informáciách a zaujímavých spomienkach sme si spoločne zaspievali pesničku Slovenské mamičky, pričom sme zistili, že nedostatky z poznania textov slovenských piesní našimi žiakmi budeme musieť čím skôr odstrániť.

Následne sme sa presunuli do Španej Doliny, kde nás privítala pani starostka a slávnostne sme položili vence k pamätníku obetiam SNP. Naše kroky pokračovali do Banského múzea Herengrund, kde sme sa dozvedeli množstvo informácií o baníctve

a histórii tejto významnej obce. Snaha ponických protifašistických bojovníkov o vytvorenie plnohodnotného programu sa potvrdila v popoludňajšom programe. Navštívili sme aj Múzeum paličkovanej čipky a Cisársku štôľňu. Siedmici, ôsmaci a deviatnici boli nadšení aj z baníckeho orloja a Historického ľudovej školy, ktorá nesie meno významného jazykovedca Jozefa Mistriku.

Na záver sme mali možnosť navštíviť aj Kostol premenenia Pána z 13. storočia, ku ktorému vedie zaujímavé kryté schodište so 162 schodmi.

Za jedinečný zážitok a bohatý program úprimne ďakujeme ZO SZPB z Poník. Michaela Kurltelyová

Pani starostka Španej Doliny nás priateľsky privítala.

Nedopustíme, aby na túto minulosť sadol prach zabudnutia!

V druhej polovici mája sa štyridsaťlenná skupina odbojárov a sympatizantov z Bardejova spolu s tajomníkom oblastného výboru SZPB Jánom Šnyrom vydala na dvojkoľnú cestu za našou vojnovou históriou.

Prvé zastavenie bolo v Bratislave, kde sme absolvovali prehliadku parlamentu. Niektorí sa zúčastnili aj prehliadky Bratislavského hradu. Budovou národnej rady nás sprevádzal pracovník odboru komunikácie E. Adamišin, inak rodák z nášho okresu.

Popoludní sme si v sídle ÚR SZPB pozreli expozíciu „Za slobodu“ s odborným výkladom kurátora Ladislava Skraka. Zhládli sme aj krátky dokumentárny film Paľa Bielika z roku 1946. Z množstva prezentovaných historických materiálov, knižných publikácií, dobových kníh a rôznych významení z obdobia vojny a myšlienok našich predkov i aktuálnych odkazov pre nás, súčasníkov, mi osobitne

utkvela v pamäti táto myšlienka: „Krvou spečatené víťazstvo nikdy nezradíme“. Ďalšou zastávkou bol Slávnosť, ktorú nám pripomína oslobodenie mesta Červenou armádou v apríli 1945. Pri jeho prehliadke sme si na informačnej tabuli prečítali, že je tu pochybných 6845 sovietskych vojakov. Spoločne sme im položili veniec.

Poslednú zastávku sme mali pri Pamätníku v Nemeckej, ktorý je Národnou kultúrnou pamiatkou a od roku 2002 je v správe Múzea SNP. Nemecké jednotky a príslušníci POHG tu v januári 1945 popravili takmer 900 nevinných osôb.

V pamätnej izbe vedľa pamätníka je expozícia venovaná udalostiam spojených s väpenkou, ale tiež s tu-

najším vojnovým zločinom. Napriek tomu, že ide o malý priestor, dokladov a dôkazov o vraždení je tu neuveriteľne veľa.

Aj pre to, čo sme tu videli, ne-

môžeme dopustiť, aby sa naplnila smutne známa myšlienka, že „na minulosť postupne sadá prach zabudnutia“.

Anna Petričová, snímka Mária Jančíková

Podávame svedectvo o vyciňaní fašistov

Členovia výboru ZO SZPB gen. Viesta Revúca a pamätníci Ján Debnár a Pavol Hruška na pozvanie zavítali medzi žiakov dvoch základných škôl, aby sa s nimi podelili o zážitky a poznania, ktorých boli svedkami vo svojej mladosti.

O poslaní a cieľoch SZPB pohovoril predseda základnej organizácie Ján Kochan a o bojujacej ceste svojho otca v 2. čs. paradesantnej brigáde v ZSSR člen výboru Vladimír Levický. Besedu doplnil kpt. v. v. Ján Balciar, ktorý sa zúčastnil dvoch mierových misií v Bosne a v Afganistane. Výklad bol sprevádzaný premietaním fotodokumentárneho materiálu.

Stefan Havliar, snímka Emil Matejka

Moje spomienky na 2. svetovú vojnu

Ako ten čas letí... Ved' už prešlo 73 rokov od tej hroznej doby, ktorú by už nikto z nás nechcel prežiť. Nerada spomínam na chvíle, ktoré som cez vojnu prežila ako päťročná.

Môj otec vojenčil, no domov sa z nej nevrátil. Prišla nám len správa, že všetci vojaci odchádzajú na front. Nerozumela som tomu, ale podľa plaču matky, ba celej rodiny, som tušila, že je to niečo zlé. S detským rozumom som pochopila, že otca si dlhší čas neuvidím.

Moje obavy sa splnili, pretože z frontu ho zobrali do Nemecka ako zajatca. Nevidela som ho tak dlho, že som stratila predstavu o ňom, vôbec som sa na neho nepamätala.

Počas jeho neprítomnosti „zúrila“ u nás vojna. Do obce prišli vojaci, ktorých sme sa všetci báli. Vo dne i v noci sme boli v strehu a čakali, čo s nami bude. Chlapi, ktorí ostali doma, kopali zákopy. Nemeckí vojaci sa nasťahovali do našich domov a my sme nemali ani kde spať, ani kde poriadne bývať, ba často ani čo jesť.

Prežila som evakuáciu do krytov – do pivníc za dedinou. Cez obec vedie most, ktorý Nemci pripravili vyhodit' do

vzduchu. Všetci ľudia z obce vtedy opustili svoje domovy. V našej pivnici sa ukrylo a žilo niekoľko dní 18 ľudí – žien, starcov a detí. Spávali sme na jednej posteli, dospeli sedeli alebo spali na zemi. Nemali sme dosť jedla, lebo nám Nemci nedovolili zobrať si z domu, čo sme potrebovali. Veľakrát nás surovým spôsobom prehliadali, hľadali partizánov a ruských vojakov. Naše matky a starých ľudí stávali k múru, neveriac slovám ani posunkom, ktorými dávali najavo, že neukrývame nikoho.

Najväčší strach sme prežili, keď jedného člena našej „ukrytovej rodiny“ pred pivnicou zabila mína. Pokúsil sa ísť do dediny po potraviny. Na svoju odvahu doplatil životom.

Zrazu sme počuli hrozny výbuch, ktorý ohlušil naše uši. Most bol vyhodnený. Nemci svoj plán na odchode uskutočnili. Potom sme sa vracali do poškodených a vyrabovaných domov. Zobrali nám najpotrebnejšie veci – stra-

vu, šatstvo, periny, zvieratá. Dospeli nariekali, bedákali, akoby jednými ústami hovorili: „Kedy táto hrôza skončí, kde sú Rusi, prečo už neprídu, aby nás oslobodili?“

Z rádia, ktoré sme si ukryli v sene, sme tajne počúvali správy z frontu, ktoré nám oznamovali, čo sa deje, ktoré mestá a obce postupne oslobodzuje sovietska armáda. A dožili sme sa dňa, keď sloboda prišla aj do našej obce. Všetci ľudia jasali, vítali našich osloboditeľov.

Potom ruskí vojaci odišli, vojna sa pomaly končila. Jedného dňa sa cez našu obec vracal domov vojak – unavený, hladný, špinavý, šaty roztrhané. Zákon schválnosti ho priviedol do nášho dvora. Ukázalo sa, že nám nesie radosť a šťastie. Poskytli sme mu pomoc, najlepšiu, akú sme vtedy mohli. Poďakoval sa srdečne a pri rozhovore prišla reč na vojakov, ktorí sa tiež vracajú z boja. Jedných bezvládných, neschopných ďalšej cesty, opustil v istej obci pri Nitre.

Mená vojakov mal napísané na kúsku špinavého papiera. Na zozname bolo aj meno

môjho otca. Pri vyrieknutí jeho mena moja matka vykrikla – šťastím, či bôľom, či iným neznámym pocitom. „Zuzička, dcérka moja, náš ocko žije!“

Celá rodina ožila. Správa sa rýchlo rozniesla po celej obci, veď všetci ľudia sú si v nešťastí priateľmi.

Starký zapriahol kone, ktoré v obci zostali, nasadli sme do voza a vybrali sa na dlhú cestu k Nitre. Nemohla som sa dočkať, kedy sa s ockom stretnem. V uvedenej obci sme sa popýtali na rodinu, ktorá sa unavených ľudí ujala. Keď sme ich našli, slová radosti, objatia a stisky rúk nemali konca kraja.

Ale ja, malé dievča, som k svojmu ockovi nechcela ísť. Nepoznala som uja, neznámeho vojaka – otca, ktorého som nevidela dva roky.

Po ceste domov som sa s otcom zoznámila, držala som ho za ruku, akoby som ho nechcela pustiť od seba. Bol to môj ocko, ktorý sa vrátil z ťažkého boja. Bola som na neho hrdá. Aj on sa zaslúžil o to, aby sme my žili v mieri a slobodne. Za jeho činy bol dvakrát vyznamenaný pamätnou medailou.

Tragédii však nebol koniec.

Môjmu zosnulému manželovi, vtedy 6-ročnému chlapcovi zastrelili Nemci 33 ročného otca keď sa vracal domov k manželke a jedinému synovi, na ktorých sa istotne tešil. Bolo to pri obci Banská Belá, kde ho Nemci strelili do brucha. Svojich najdrahších nemal možnosť objat'. Aj on priniesol obeť za našu slobodu.

* * *

Ešte jednu spomienku mám na vojnu. Ako sa v našom dome usadili ruskí vojaci kapitána Maľutkina. Milého a dobrosrdečného vojaka, ktorý si ma obľúbil, pretože som mu pripomínala jeho dcérku. Keď mal chvíľku voľného času, brával ma na ruky, zabával sa so mnou, ba nechal ma spávať v izbe, v ktorej pracoval. Zúčastnila som sa aj ich oslavy, ktorú usporiadali po úspešnom boji. Hrali na harmonike, spievali, ba držiac ma na rukách, tancovali so mnou. Obľúbila som si toho neznámeho uja, ako svojho otca.

Neskôr padol za slobodu slovenských obcí. Zostali mi po ňom malé nožničky, ktoré mi pri odchode daroval. Dlhú som si ich opatrovala a spomínala na neho i na jeho dcérku, ktorá stratila otecka.

Zuzana Tonková, učiteľka na dýchodku, Bzovik

Môj nebohý dedo Tomáš Petrik,...

...tak, ako aj ďalší mladí chlapi z dediny, narukoval priamo na front a zúčastňoval sa protifašistických bojov. Vojaci nebojovali iba s nepriateľom, no i s nepriazňou počasia a hladom.

Počas druhej svetovej vojny v blízkosti obce Kyjov, v pohorí Čergov, pôsobila partizánska skupina Rokosovskij – Litvinov a neskôr partizánska skupina Gottwald. Občania našej obce sa všemožne snažili pomáhať partizánom, najmä potravinami. Na 1. január 1945 budú dlho spomínať, pretože v trojrade stáli obyvatelia obce pred hlavňami nemeckých guľometov, medzi nimi aj moja stará mama, 19-ročná dievka Zuzana Čubová. Stalo sa to po

vyhodnení mostu partizánmi na hlavnej ceste v smere Lipany – Ľubotín.

Ráno, 1. januára Nemci obsadili dedinu a všetkých občanov zhromaždili uprostred dediny pred vtedajšou krčmou. Našťastie veliaci dôstojník nemeckej armády, ktorý prišiel zo stanice Pusté Pole, rozkázal občanov prepustiť.

Pri príležitosti tohto výročia sme sa našim žiakom snažili pripomenúť hrôzy vojny a navštívili sme miestny cintorín, kde

leží mnoho odbojárův našej obce a vojak Ján Bolfa, ktorý padol počas SNP a nebol miestnym obyvateľom. Vekom sa na jeho náhrobku zmylo meno, tak sme sa ho snažili obnoviť.

Zapálili sme na hrobe sviečky a ozdobili ho pestrofarebnou kytičkou. Odkiaľ vojak pochádzal, či to dokážeme zistiť, alebo nie, je predmetom nášho skúmania do ďalších rokov.

Úcta patrí všetkým, ktorí sa pričínili o to, že dnes môžu naše deti slobodne žiť, šantiť a veseliť sa!

Anna Molnárová, učiteľka ZŠ s MŠ Kyjov

Dlho trpeli vojnou postihnutí!

Vypočul som si výpoveď syna postihnutého v 2. svetovej vojne. Nechce sa mi veriť, že tolko utrpenia a tak dlho prežili ľudia po ukončení vojny. Najviac si to odniesli ľudia severovýchodného kraja – Pod Duklou. Po návrate z evakuácie v Bardejovskom okrese, koncom januára 1945 sa rodina Vargova vrátila do Vyšnej Oľšavy okres Stropkov, s ani nie ročným chlapcom, nakazená týfusom.

Matka, aby zachránila syna Jána, odišla do rodnej Oľšavy. Rodný dom vo Vyšnej Oľšave bol v dezolátnom stave, okná vybité, veci rozkradnuté, bez obživy, fašisti brali všetko čo prišlo. Bola veľká zima. V dome zostali 3 staré osoby, ktoré následkom choroby zomreli. Otec Jána ležal v agónii, nikto ne-

vie ako dlho, nemal prikryté dolné končatiny, dôsledkom čoho mu odmrzli.

Po prevoze do nemocnice v Prešove, v dôsledku psychickej traumy odmietol amputáciu dolných končatín, vyliečili ho z choroby – týfu, nohy začali postupne odhŕňať. Človek si nevie predstaviť v akých bolestiach

žil otec Jana Vargu, napriek viacerým pokusom odmietal amputáciu. V sedemdesiatich rokoch v zúfalstve dovolil svojmu kamarátovi, aby mu nohy amputoval pomocou žiletky, žiadne umŕtvenie. Človek si nedokáže predstaviť aké trápenie prežívala rodina Vargových, manželka Mária, syn Jano, dcéra Mária. Deti žijú dodnes vo Vyšnej Oľšave.

Pri sledovaní vojnových filmov si človek neuvedomuje aké utrpenie prežili obyčajní ľudia národov bývalého Sovietskeho zväzu, ale aj Ne-

mecka, ktorí znášali najviac ťarchu 2. svetovej vojny. Dodnes je vidieť pri pomníkoch potomkov, kam v máji prichádzajú vzdať úctu synovia, vnuci, pravnuci, pokoru, smútok.

Zaráža ma s akou ľahkosťou média informujú o terajších vojnových konfliktoch v Líbyi, Sýrii a inde. Či si neuvedomujú, že vojna je o porobení národov a ich okradnutia a že vždy sa vedie v záujme bohatých? Slzy matiek v Afganistane, Iraku, vo vojne zmietajúcich sa štátoch sú také slané, ako našich matiek, deti, ktoré vojnu prežili.

Tento článok píšem, aby som pripomenul dnešnej mládeži, nech si ctí hrdinstvo svojich dedov, pradedov, ale najmä matiek, lebo matky s deťmi a starými rodičmi vo vojne, vojnových konfliktoch trpia najviac.

Čo robia naši vojaci v pobaltských štátoch a inde? Koho záujmy skutočne chránia, to sa nehovorí. Ohrozujú však nášho slovanského brata – Rusko. Toho, ktorý nás pred rokmi zbavil fašistov a priniesol nám slobodu. Preto som ja, protifašistický bojovník, kategoricky proti tomu.

Peter Kasarda, predseda ZO SZPB V. Oľšava

Vzťah Gustáva Husáka k Ludvíkovi Svobodovi

Ako spisovateľ literatúry faktu a básnik uvažujúci v širších súvislostiach, sa neraz zamýšľam nad politikmi, nad ich ľudskými vlastnosťami, ale aj nad vzťahmi, ktoré medzi nimi vládnu. Po skúsenostiach z práce osobného poradcu slovenského prezidenta som dospel k názoru, že keď ktokolvek vstúpi do vysokej politiky, stráca sčasti vnútornú slobodu. Neraz sa totiž dostáva do situácie, keď musí voliť medzi menším či väčším zlom a zaujať slobodný postoj je niekedy takmer nemožné. Bolo to tak v minulosti a je to tak aj teraz.

Ako historik som sa viac razy zamyslel aj nad vzťahom Gustáva Husáka a Ludvíka Svobodu, dvoch prezidentov spoločného štátu Čechov a Slovákov. V žiadnom prípade ich pritom nechcem porovnávať, hľadať ich klady a nedostatky, či nebudaj hodnotiť, vyzdvihovať jedného na úkor druhého. Predsa mi len nedá položiť si otázku, ako sa správal Husák k Svobodovi, ktorý bol od neho o 13 rokov starší. Bolo jeho správanie vždy primerané, ak nechcem povedať korektné?

Asi nie, aj keď si nemyslím, že si Husák Svobodu nevážil, alebo neprechovával k nemu patričnú úctu. Či bola naozaj úprimná a spontánna, nie som si istý. Poznajúc politickú situáciu v druhej polovici minulého storočia, nadobúdám dojem, že jeho úcta bola skôr v medziach diplomacie. Fakty ma presvedčujú, že títo politici nikdy nemali k sebe blízko. Svoje isto robil vekový rozdiel, ale aj vnútorné nastavenie. Vychádzali z odlišného rodinného prostredia, prežili rôzne detstvo a mladosť, čo každého človeka najviac ovplyvní.

Aki boli?

Ludvík Svoboda vyrastal v usporiadanej rodine, na rozdiel od Gustáva Husáka, ktorý bol polosirota. Matku vôbec nepoznal, zomrela mu, keď mal rok. Najmä materinská láska mu chýbala celý život a odrazilo sa to v menšej citlivosti a nežnosti. Bol pragmatik. Navyše tvrdohlavý, ktorý vytrvalo šiel za svojim cieľom.

Ludvík Svoboda, hoci vojak telom a dušou, bol z iného cesta. Rodinná atmosféra, najmä láska rodičov, mu dali to, čo Gustáv Husák nikdy nedostal.

Z Husáka, vynikajúceho študenta práv a zanievaného študentského funkcionára sa čoskoro stal zapálený komunista, zdatný a obratný právnik. Mal 31 rokov, keď vypuklo Slovenské národné povstanie, v ktorom zohral nemalú úlohu. Raketovo postupoval aj po druhej svetovej vojne a vo februári 1948 výdatne pomáhal politickej zmene. Stal sa predsedom Zboru povereníkov. No netrvalo dlho a politická mašinéria zmieta aj jeho, ako buržoázy nacionalista skončil vo väzení. Iba silnou vôľou, hlbokým presvedčením o svojej pravde a zanovitosťou dokázal prežiť krutosť a násilie, ktorého sa mu dostalo. Slúži mu ku cti, že bol jeden z mála odsúdených, ktorý nepriznal to, čo nikdy neurobil a čo nebola pravda.

Nechcem hodnotiť vzťah Husáka k Svobodovi ani po druhej svetovej vojne, keď sa obaja ocitli vo vysokej politike, ktorá ich zomlela a zakrátko sa ocitli v nemilosti, na okraji spoločnosti.

Časom sa obaja dočkali rehabilitácie. Gustáv Husák pracoval v Slovenskej akadémii vied a Ludvík Svoboda sa stal náčelníkom vojenskej akadémie a poslancom Národného zhromaždenia ČSSR.

Mladší Husák na rozdiel od Svobodu čakal na príležitosť dostať sa znovu do vysokej politiky. Svoboda žil relatívne pokojný život, obklopený milujúcou manželkou a celou rodinou. Husák také šťastie nemal, manželstvo s režisérkou Magdou Lokvencovou sa mu rozpadlo, žil v ústraní a nikomu neveril. Intelektuál, introvert, ironik, aj keď zdatný rečník a diskutér.

Prišiel začiatok roka 1968 a Pražská jar. V marci sa Ludvík Svoboda stal prezidentom republiky a Gustáv Husák o mesiac neskôr podpredsedom československej vlády. Potom prišiel nešťastný 21. august 1968.

Keď Sovieti internovali Alexandra Dubčeka, Oldřicha Černíka, Josefa Smrkovského a ďalších na neznáme miesto, prezident sa rozhodol urobiť všetko na ich záchranu a čo najrýchlejší návrat domov. Vybral sa do Moskvy, hoci dnes môžeme filozofovať, či nemal rokovania viesť doma a nie sa dobrovoľne dať uzatvoriť do zlatých komnát Kremľa. Bol však presvedčený, že ešte v ten deň sa so zadržanými vráti domov. Brežnev išiel na Svobodu a ostatných členov delegácie psychologicky a o pár hodín sa mu podarilo docieľiť svoje.

Do delegácie zobral Svoboda aj Husáka. Pozoruhodné je, že Husák nepricestoval do Prahy, ako bývalo zvykom, aby delegácia odletela spolu, ale prezident rozhodol, že lietadlo po necelej hodine letu pristane v Bratislave, kde zoberú Gustáva Husáka. Bolo to viac než veľkorysé gesto a neviem, ktorý vedúci delegácie by to spravil. Husák asi nie...

Obdobie normalizácie sme väčšina ľudí na Slovensku a v Česku zažili na vlastnej koži. Časom sa dalo vytušiť, že vzťah Gustáva Husáka, prvého a neskôr generálneho tajomníka ÚV KSČ k prezidentovi Svobodovi, nebol ideálny. Príkladov by sme našli viac.

Husák zakazuje Svobodovi

Najmarkantnejší príklad je, keď mu zakázal vydať pamäte z obdobia druhej svetovej vojny. Prezidento-

vi, osloboditeľovi, ktorý so svojou jednotkou prešiel ťažkú cestu z Buzuluku do Prahy. Je to viac než zahabujúce a neospravedlňujúce. Na to Gustáv Husák nemal právo a necíti ho to. Vieme si predstaviť, čo vtedy muž činu, ktorý na bojiskách druhej svetovej vojny denno-denne pozeral smrť do očí, prežíval.

Nemrzelo to Gustáva Husáka aj neskôr? Napríklad vtedy, keď kráčal za rakvou bývalého československého prezidenta po Letenskej pláni? Alebo ho netrápilo, že viac razy odmietol Svobodovo pozvanie, aby s manželkou prišli na víkend do Lán, kde sa prezident chcel s ním v pokoji porozprávať o všetkom, čo ho trápilo? Ani to ho nemrzelo, že viac razy odmietol spoločne s ním navštíviť niektoré mestá a podniky?

Škoda, že sa Gustáv Husák nezbližil s Ludvíkom Svobodom, ale sa priklonil k Vasilovi Biľakovi, ktorého si bohvieako nevážil, navyše bol intelektuálne na nižšej úrovni.

Ešte jeden príklad: Husák rozhodol a protokol ÚV KSČ trval na tom, že prezident nemá na verejnosti používať prezidentskú štandardu, keď je na stretnutí prítomný generálny tajomník ÚV KSČ, ktorý bol protokolárne vyšší ako hlava štátu.

Podobne aj v iných záležitostiach ÚV KSČ zasahoval do činnosti kancelárie prezidenta republiky. Nečudujme sa, že Ludvík Svoboda bol sklamaný a nešťastný z takýchto pomerov. Len jeho najbližší vedia, ako ho nezáujem Husáka a ďalších trápil a občas si zvykol uľaviť ruským slovom „svoloč“, čo česky znamená sebranka a slovensky zberba.

V marci 1973 boli plánované voľby prezidenta. Ludvík Svoboda nechcel druhý raz kandidovať, ani zdravotne sa necítil najlepšie. Všetci mu drukovali, aby znovu kandidoval, z Moskvy dokonca pricestoval predseda Prezídia Najvyššieho sovietu ZSSR Nikolaj Podgornij, aby ho presvedčil. Ktovie, možno ho prehováral aj Gustáv Husák, ktorý o dva roky presadil ústavný zákon, že keď prezident nie je schopný vyše roka viesť svoj úrad, môže Federálne zhromaždenie ČSSR zvoliť nového prezidenta. Tak sa aj stalo a na nové funkčné obdobie bol za hlavu štátu zvolený Gustáv Husák, ktorý si ponechal i funkciu generálneho tajomníka ÚV KSČ.

Nechcem zachádzať do podrobností, len chcem povedať, že ma mrzí, ako sa správal Gustáv Husák k Ludvíkovi Svobodovi. Nemusel, ani nemal. Na druhej strane chcem zdôrazniť, že Slováci mali Ludvíka Svobodu vždy radi. Zaiste to vnímal, preto rád na Slovensko chodieval. Dobré sa cítil najmä v jeho milovaných Vysokých Tatrách.

Teším sa, že aj po rokoch má Ludvík Svoboda na Slovensku vysoký kredit. Dokonca vyšší ako v Česku, kde ho kde-ko nekriticky napadá. Socha v nadživotnej veľkosti vo Svidníku je toho jasným dôkazom.

Jozef Leikert (medzititulky redakcia)

Viete, že...?

...stratégiu víťazstva Číňanov nad USA vymysleli už pred 2500 rokmi?

Čínski vojaci môžu využiť stratégiu, ktorú vymyslel ich geniálny stratég a taktik, vojvodca Sun-c'. Predpokladá dosiahnutie víťazstva vo vojne bez účasti v bitkách. Nedávno o tom napísal aj list The National Interest s odvolávkou sa na výskum RAND Corporation.

Čína sa v rámci tejto stratégie vraj pokúsi paralyzovať protivníka, zbaviac ho možností na koordináciu činností vojakov počas operácie a taktiež na určovanie cieľov útokov.

...pohyb nemeckých vojsk na celom východnom fronte bol úplne zastavený 18. 11. 1942 pod Stalingradom? A že Nemci boli odvtedy prinútení prejsť do obrany?

Soviety mali na začiatku útočnej operácie k dispozícii vyše milión vojakov, okolo 15 tisíc hlavných delostrelectva a mínometov, okolo poldruha tisíce tankov a samochodiek a vyše 1300 lietadiel.

Nemci mali k dispozícii okolo milióna vojakov, vyše 10 tisíc hlavných delostrelectva a mínometov, 675 tankov a útočných obrnencov a 1216 bojových lietadiel.

Zaútočiac na krídla Nemcov, Sovieti uzavreli kruh 23. 11. 1942. Ocitol sa v ňom 22 divízií a vyše 160 samostatných útvarov 6. armády a čiastočne 4. tankovej armády protivníka, čiže celkovo okolo 300 tisíc ľudí.

...Stalin sa údajne veľmi rozčúľil, že ho Čechoslováci predbehli s atentátom na Heydricha?

Ruský spisovateľ a historik Alexander Vilenkij hovorí, že na vyrovnanie tohto „náskoku“ sa Stalin rozhodol zlikvidovať gauleitera nacistickej strany vo Východnom Prusku Ericha Kocha, ktorý bol v rokoch 1941-45 aj rišským komisárom na Ukrajine.

„Väčší neprofesionalizmus pri tejto likvidácii sa nedá ani len predstaviť,“ hovorí spisovateľ a pokračuje: „Ani jeden atentát na Kocha sa nepodaril. Trikrát sa pokúšali zlikvidovať aj jeho zástupcu generála Dargela.“

Erich Koch sa dožil konca vojny a zomrel až 12. 11. 1986 vo veku 90 rokov.

...podľa odborných odhadov sovietske letectvo už v prvý deň vojny (22. 6. 1941) stratilo od 1200 do 2000 lietadiel?

Nemecké letectvo nebolo na začiatku ťaženia na východe až také úžasne obrovské. Malo okolo 3500 lietadiel všetkých typov, vrátane rezervných i pokazených strojov. Tri štvrtiny z toho boli bombardéry, prieskumné, spojárske a transportné lietadlá. Stíhacích Messerschmittov 109 bolo na realizáciu plánu Barbarossa menej ako tisíc. V priemere teda na každý front pripadalo okolo 200 strojov. Na strednom fronte bolo 2,5 stíhacej divízie; na južnom 1,5; na leningradskom smere 1 divízia a na severe bojoval približne pluk messerschmittov. Úroveň divízie sever dosiahol až v roku 1942.

...Československo bolo jediným štátom víťaznej koalície, ktorý vyšiel z druhej svetovej vojny s menším územím, ako mal pred ňou?

Prišlo totiž o Podkarpatskú Rus, čo je región s rozlohou 14-tisíc štvorcových kilometrov a s pol miliónom obyvateľov. Ako sa to mohlo stať?

Na začiatku tejto histórie bola dohoda. Zdalo sa, že je to dobrá dohoda. A dobré dohody, ako sa vraví, robia dobrých priateľov.

Podľa nej len čo niektorá časť oslobodeného územia prestane byť pásmom vojnových operácií, preberajú na nej všetku moc československé úrady. V pondelok 8. mája 1944, čiže presne rok pred kapituláciou nemeckej brannej moci, sa na tom v Londýne dohodli predstavitelia exilovej vlády ČSR a Sovietskeho zväzu.

Pásmom vojnových operácií sa rozumelo územie ležiace 50 kilometrov za frontom a krylo sa zhruba s tylom postupujúcej armády.

Prezident Edvard Beneš sa v rovnakom čase, čiže pred 70 rokmi, pokúšal dosiahnuť podobnú dohodu aj so západnými Spojencami – členmi protihitlerovskej koalície, ale z nejakých dôvodov z toho zišlo.

Rokovania so Sovietmi tiež neboli jednoduché – trvali viac ako dva mesiace – nakoniec však dohoda bola podpísaná. Benešovi na nej osobitne záležalo, ako keby už vtedy vedel, že Slovensko i Česko budú oslobodené z východu a nie zo západu. A že s budúci osloboditeľmi si treba vopred stanoviť pravidlá odovzdávania moci.

Zaznamenala A. Milkundová

- **Banská Bystrica-Fončorda, Gen. I. Gibalu:** Mgr. Danka Ďurkyová a Cyril Zeman 70 rokov.
- **Banská Bystrica-Stred:** Anton Šály 95, Zdeňka Kimličková 82 a PaedrDr. Ján Čakloš 81 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Ing. Peter Synovec 94, JUDr. Stanislav Žabka a Oľga Halgašová 82, Mgr. Vlasta Štěpánová 75, Mgr. Emília Grausová 65 a Renáta Ďubeková 50 rokov.
- **Banská Bystrica, Tr. SNP:** Oľga Striežancová 65 rokov.
- **Bardejov 2:** Peter Jurč 80, Viera Onošová 70, Magita Kul'ková, Dušan Jaščur a Alena Koscelníková 65 a Ivan Kseňák 55 rokov.
- **Bardejov 3:** Ing. Klára Pichaničová 81 rokov.
- **Bardejov 4:** Margita Adamuščinová 82, Dušan Bejda 65, PaedrDr. Janka Foľtová 55, Anna Lazorová 35 a Alexandra Bohušová 25 rokov.
- **Bernolákovo:** Magda Nagyová 80 a Ivan Luljak 35 rokov.
- **Bojnice:** Mgr. Emil Danek 87 a Ľudmila Barborková 85 rokov.
- **Blatná Polianka:** Miroslav Ivan 70 rokov.
- **Bratislava 3:** Jakub Daniš a Ing. Milan Pika 96 rokov.
- **Bratislava 7:** Zuzana Herzková a Zuzana Kaliská 91 rokov.
- **Bratislava 12:** Margita Elischerová 88 rokov.
- **Bratislava 15:** Vlasta Ilavská 83 rokov.
- **Bratislava 18, Karlová Ves:** Viera Štíbraná 86 rokov.
- **Bratislava 20:** Jozef Tomčák 80 rokov.
- **Bratislava 29:** Johana Velebná 75 rokov.
- **Brezno 1:** Danka Košťalová 70 a Ján Kliment 60 rokov.
- **Bzince pod Javorinou – Cetuna:** Anna Hargašová 92 rokov.
- **Budkovce:** Mikuláš Pivarník-Paľo 84 rokov.
- **Cigeľ:** Štefan Cmarko 86 rokov.
- **Cinobaňa:** Daniela Demeová 65 rokov.
- **Čabiny:** Mária Durilová 75 rokov.
- **Čaňa:** Mária Buzová 86, Jolana Andresová 70, Valika Sotáková a Margita Vargová 65, Viera Lučkaiová 45 a Marek Jambor 35 rokov.
- **České Brezovo:** Irena Jahodníková 70 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Ladislav Ďurica a Július Masár 70 rokov.
- **Dunajská Streda:** Eva Benedeková 89 a Zuzana Csibrejová 80 rokov.

- **Gerlachov:** Ing. Ondrej Ševcov 35 rokov.
- **Harmanec:** Zdenka Roštárová 80 rokov.
- **Hatalov:** Štefan Čačko 70 rokov.
- **Hažlin:** Anna Jazudeková 94 rokov.
- **Hrachovo:** Ondrej Kurtík 65 rokov.
- **Hrušov:** Jakub Mihálik 82 rokov.
- **Hviezdne:** Anna Abrahamovská 89, Ján Mariančík 85 a Katarína Pardusová 45 rokov.
- **Choňkovce:** Mária Varoščáková 84 rokov.
- **Jasenie:** Emília Havranová 91, Oľga Ďurišová a Darina Ondrejko-ovičová 80 rokov.
- **Kokava nad Rimavicou:** Helena Bírová 87, Anna Baníková 82, Milan Parobek a Štefan Valent 65 rokov.
- **Križ:** Ján Kalist 70 rokov.
- **Kurov:** Ján Host a Peter Špirko 81 rokov.
- **Lipany:** Vladimír Darák 65 rokov.
- **Lučenec II:** Silvia Kaliňáková 45 rokov.
- **Málinec:** Michal Fačara 60 a Michaila Detvanová 40 rokov.
- **Marhaň:** Anna Partilová 87 rokov.
- **Michalovce:** Magdaléna Semanová 83 rokov.
- **Melčice-Lieskové:** Vladimír Mísároš 70 rokov.
- **Medzibrod:** Pavlína Vaníková 88 rokov.
- **Medzilaborce:** Pavel Kasa 65 a Peter Valalik 60 rokov.
- **Myjava:** Valter Smyčka 98, Ing. Benjamín Hrivnák 85 a Mária Calčíková 83 rokov.
- **Nacina Ves:** Emília Šenkeríková 85 a Vladislav Kusak 65 rokov.
- **Nižná Olšava, Mjr. Kukorelliho:** Ing. Dušan Zajaroš 60 rokov.
- **Očová:** Anna Šimková 75 a Ján Holík 70 rokov.
- **Pezinok:** Dominik Ježík 97, Margaréta Zeláhová 96, Ondrej Štrigner 93, Jozefína Bačíková 75, Anna Benčuríková 70 a Stanislav Šimon 60 rokov.
- **Pohorelá:** Mária Gáliková 92, František Ďurčo 75, Ing. Zuzana Matúšová a Ján Lakanda 35 rokov.
- **Poprad:** Anna Pitková 80 rokov.
- **Pliešovce, Genmjr. A. Kordu:** Elena Droppová 90 rokov.
- **Revúca, Generála Viesta:** MUDr. Viliam Suchý 83 a Mária Michalová 65 rokov.
- **Rimavská Sobota 2:** Mária Gollanová 85 a Ľubica Vaculčiaková 60 rokov.

- **Rimavská Sobota, J. Bolfika:** Darina Dorčíková 84, MVDr. Ján Lukáč a Ing. Štefan Vereš 65 rokov.
- **Selce:** Helena Rusková 75 rokov.
- **Sobrance:** Milan Copko 65 rokov.
- **Snina:** Mária Gabaková 92, Michal Lempel 83 a Alžbeta Grundzová 80 rokov.
- **Spišská Nová Ves:** Anna Pokrievková 81 rokov.
- **Stará Halič:** Ľudmila Čabová 87 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** Marta Šlachetovská 70, Ing. Tatiana Gmitrová a Peter Foľvanský 65 a Mgr. Juraj Macura 50 rokov.
- **Stará Turá:** Anna Klimáčková 86 rokov.
- **Stebník:** Štefan Kučečka 55 rokov.
- **Tlmače:** Matilda Ridzoňová 75 rokov.

- **Trhovište:** Alžbeta Lešňanská a Mária Dzetkuličová 90, Anna Kovaľová 70 a Robért Koba 40 rokov.
- **Uderiná:** Mária Hvozďaková 60 a Ingrid Kubišová 45 rokov.
- **Ulič:** Ján Senka 92 rokov.
- **Utekáč:** Elena Škorňová 89 a Ružena Priatková 50 rokov.
- **Vinné:** Mária Smol'aková 91 rokov.
- **Zbudza:** Sabina Dzurjovčinová 91 a Anna Dzurjovčinová 84 rokov.

- **Zvolen-Centrum 1:** Mária Baidinková 60 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Alexander Gondec 75 a Ivan Hraško 30 rokov.
- **Zvolen – Zlatý Potok:** Ladislav Ides 92, Anna Gondová 81, PhDr. Zuzana Dovalovská 75 a Elena Petrinčová 70 rokov.
- **Žilina:** Martin Kolarik 95, Július Majer 94, Klotilda Melišíková 92, Ing. Ľubomír Murgaš 75, Peter Bačkoš a Jozef Langa 65 a 60 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Oslávila 90-tku

Naša dlhoročná členka SZPB Izabela Sabová sa 14. júna 2018 dožila krásneho veku 90 rokov. Prvé gratulácie od nás prijala na zasadnutí pléna OblV SZPB. Aj prostredníctvom nášho časopisu BOJOVNÍK jej úprimne želáme veľa zdravia, šťastia, ako aj splnenie tých najtajnejších želaní.

OblV SZPB Lučenec

Blahoželanie 85-ročnému jubilantovi

Dňa 21. 7. 2018 oslaví životné jubileum náš dlhoročný člen a aktívny funkcionár základnej organizácie SZPB na Myjave Benjamin Hrivnák. Ako pozostalý po otcovi – odbojárovi, priamom účastníkovi boja proti fašizmu, väznenému v koncentračnom tábore Mauthausen-Wels-Keisersteinbruck, svojou prácou v našej organizácii nesie jeho odkaz ďalej a všemožne sa snaží, hlavne našej mládeži, vysvetlovať nehumánnosť a škodlivosť fašizmu.

Benjamin Hrivnák pracoval ako riaditeľ Slovenskej armatúry Myjava (SAM) a všemožne sa staral o jej rast a rozširovanie. Jeho prínos bol aj v tom, že pomáhal zabezpečovať rast mesta Myjava – výstavbou činžových domov pre zamestnancov, čím Myjava rástla a krásnela. Staral sa aj o nemocnicu v Myjave. Finančne pomáhal pri zabezpečovaní rôznych prístrojov, veď tam boli ošetrovaní zamestnanci SAM. Spolupracoval s mestom Myjava pri výstavbe Kultúrneho domu, pri rozvoji Parku kultúry Trnovce, pri zveľaďovaní športového areálu, ako boli výstavba kúpaliska, kolkárne, športovej haly, a pod.

Slovenská armatúra Myjava

mala pod jeho vedením vybudované vlastné múzeum, kde značný priestor bol venovaný protifašistickému odboju v celom myjavskej oblasti a hlavne zamestnancov, ktorí sa zapojili do odboja. Bolo ich nemálo.

Za všetko, čo stihol počas svojho aktívneho pracovného života vytvoriť, patrí predsedovi ZO SZPB naše úprimné poďakovanie.

Počas jeho veľmi aktívnej a tvorivej činnosti sa naša organizácia rozrástla, má osobnú zásluhu na raste členskej základne a na odbere nášho časopisu Bojovník. Viackrát sa zúčastnil na besedách so žiakmi základných škôl o vojne, o SNP, o histórii odboja v Podjavorinsko-podbradlianskom regióne a v meste Myjava.

Benjamin Hrivnák je držiteľom vysokých ocenení, tak štátnych, ako aj zväzových. Napr. Medaile M. R. Štefánika II. stupňa, či Ďakovného listu, ktorý mu osobne odovzdal prezident SR Rudolf Schuster, a pod. Pri príležitosti jeho životného jubilea mu želáme pevné zdravie, šťastie, veľa tvorivých a pracovných úspechov, ako aj rodinnej pohody a spokojnosti do ďalších rokov života.

Výbor ZO SZPB, Myjava

Opustil nás priateľ z Poľska

Vo veku 88 rokov nás navždy opustil dlhoročný aktívny člen Teodor Gocz, ktorý zažil v mladosti hrôzy 2. svetovej vojny.

Teodor Gocz, rodák z Poľskej obce Zyndranowa, bol členom ZO SZPB Svidník. Aj keď žil v Poľskej republike, patril k najaktívnejším členom svidníckej základnej organizácie SZPB.

V povojnovom období spolu s ďalšími obyvateľmi jeho rodnej obce sa zúčastnil pochovávaní československých a sovietskych vojakov v cintoríne priamo na Československo-poľskej hranici.

Na padlých hrdinov, ktorí oslobodili ich obec Teodor Gocz nezabudol. Desiatky rokov po vojne sa staral o hroby štyroch padlých československých tankistov, ktorí sú pochovaní v spoločnom hrobe v obci Zyndranowa. Svoju vďaku

Na snímke je Teodor Gocz v uniforme spolu s členmi SZPB a so svojim synom pri pamätníku v poľskej obci Iwla.

čovského domu zriadil vlastné múzeum, ktoré prezentuje obdobie 2. svetovej vojny.

Počas jeho života mu boli udeľované mnohé vyznamenania, vrátane vyznamenania od SZPB.

Tí, ktorí ste ho poznali, uctite si jeho pamiatku minútou ticha.

Češť jeho pamiatke.

Jozef Žižák

Navždy sme sa rozlúčili

- **Banská Bystrica-Fončorda, Gen. I. Gibalu:** so 76-ročnou Máriou Hladlovskou a 94-ročnou Janinou Vaľkovou.
- **Lučenec:** s 88-ročnou Máriou Špaňhelovou.
- **Pohorelá:** s 92-ročnou Františkou Gálikovou.

- **Sliac:** s 94-ročnou Paulínou Babicovou.
- **Zvolenská Slatina:** s 84-ročným Jánom Bahýľom.

Češť ich nehyjúcej pamiatke!

Svjatoslav J. Rybas: „Mnichov – Benešovo proroctví“

Dňa 13. júna 2018 sa v Univerzítnej knižnici v Bratislave konala beseda s ruským spisovateľom Svjatoslavom Jurjevičom Rybasom o jeho knihe „Mnichov – Benešovo proroctví“, ktorá v češtine vyšla skôr, ako v ruštine.

Na úvod sa k prítomným, väčšinu z ktorých tvorili členovia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a Slovensko-ruskej spoločnosti, prihovarili riaditeľka Univerzítnej knižnice Silvia Stasselová a veľvyslanec RF Alexej L. Fedotov, ktorý prešiel hneď k podstate knihy a poukázal na to, aký vplyv mala na Slovensko Mnichovská dohoda z roku 1938, ktorá sa v našich končinách nazýva otvorene Mnichovským diktátom, resp. Mnichovskou zradou.

Táto téma je stále aktuálna, pretože „na príklade Mnichova vidíme, k akej katastrofe viedla západná politika upokojujúca agresora. Čiže snaha zaistiť si vlastnú bezpečnosť na úkor iných. Tak, že vojnovú moc 3. ríše usmernili na východ. Tým bola porušená zásada nedeliteľnosti bezpečnosti.“

Pritom vieme, že Sovietsky zväz v roku 1935 uzatvoril zmluvu s Francúzskom a ČSR a viackrát navrhoval vytvoriť systém kolektívnej bezpečnosti v Európe. Žiaľ, aj dnes môžeme vidieť, ako niektoré štáty praktizujú rovnakú politiku a z času na čas ignorujú mechanizmy, ktoré svetové spoločenstvo vytvorilo, aby sa podobné konflikty v budúcnosti nemohli opakovať,“ povedal a ďalej zdôraznil: „Podľa mňa udalosti z 30. septembra 1938 by mali byť výstrahou toho, k čomu môžu viesť snahy o politické manipulovanie s verejnou mienkou, zahrávanie sa s nacizmom a nezodpovedná benevolencia k neonacizmu. Toho neonacizmu, ktorý dnes oživa na európskom kontinente, pričom nadobúda nové formy a v rade prípadov sa mení na nástroj štátnej politiky, ako to v súčasnosti môžeme pozorovať na susednej Ukrajine.“

* * *

Keď dostal slovo Svjatoslav J. Rybas, hneď si položil rečnícku otázku: **V čom je to Benešovo proroctvo?**

„Keď Beneša doslova prinútili, aby súhlasil s Mnichovskou zradou, tak riekol: západné štáty robia to, čo sa potom obráti proti nim. Celý svet sa obráti. A Československo bude nútené pretrpieť si revolúciu... Presne takto to povedal,“ uviedol spisovateľ a dodal, že československí „generáli chceli bojovať, ale pri triezvom zvážení situácie sa toho vzdali“.

Ďalej povedal, že toto vzdanie sa boja ovplyvnili okolnosti, na ktoré generáli nemali dosah, hoci čs. armáda bola v tých časoch mimoriadne silná.

Keď Beneš v roku 1935 podpisoval zmluvu so ZSSR, tak tam bola vložená klauzula, že Sovietsky zväz pomôže Československu v prípade agresie proti nemu, iba so súhlasom a pri účasti Francúzska.

Chápeme, že vtedy sa to myslelo ako poisťka proti prípadu agresie zo strany ZSSR,“ konštatoval S. Rybas a doplnil, že „problém je však v tom, že práve táto formulácia sa postavila proti tomu, aby sa ZSSR postavil na obranu ČSR“.

Čo sa ďalej dialo?

V septembri 1938 Poľsko uskutočňuje veľké volyňské manévry, na ktoré si pozvalo mnohých vojenských atašé, vrátane veľkej skupiny generálov Wehrmachtu. V knihe „Mnichov – Benešovo proroctví“ je fotografia, ako generál Malinovskij hovorí nemeckým generálom, že poľská armáda neprepustí Červenú armádu, ak sa tá vydá na pomoc československej armáde.

Prečo sa Anglicko správalo tak, ako sa správalo?

„Angličania vtedy tvrdo šetrili na vojenskom rozpočte. A keď Nemecko začalo zbrojiť, ukázalo sa, že oproti Anglicku má omnoho viac a väčších bojových lietadiel.“

„A tak sa Angličania rozhodli. Teraz budeme rýchlo zvyšovať vojnový potenciál a aby nás Nemecko nepre-

padlo, tak mu podhodíme ako korisť Československo. Je to cynické? Je! Ale tak vyzerala vojnová ekonomika tých čias,“ riekol S. Rybas a dodal: „Churchill bol proti tomu...“

Stalin a Mnichov

Stalin pri rozhovore s Benešom povedal: „My vás podporíme!“

A S. Rybas na to hovorí, že v roku 1935 sa konali veľké kyjevské manévry. Zúčastnila sa ich obrovská delegácia československej armády, na čele ktorej bol náčelník generálneho štábu Ludvík Krejčí. Bol tam aj náčelník vojenskej rozvedky vtedy ešte len plukovník Šimon Drgáč, ktorý so sovietskou rozvedkou podpísal dohodu o spolupráci.

Soviety našim vraj oznámili, že majú obrovské spravodajské možnosti v Nemecku, čo zdôvodnil predchádzajúcimi kontaktmi s Nemcami, znalosťou nemčiny mnohých sovietskych dôstoj-

níkov... čo vyústilo do oznámenia: „Zaručujeme vám organizáciu diverzných akcií...“, rovnaký návrh sme oznámili francúzskemu 2. výboru (rozvedke)..., proste sme im začali pomáhať,“ zdôraznil Svjatoslav Rybas a doplnil varovanie, ktoré vtedy Sovietsi dali Čechoslovakom: „Len nezapájajte do tejto činnosti nemeckých komunistov! Tí sú úplne presiaknutí agentúrou gestapa“.

Čo sa Sovietsi opýtali pred Mnichovom?

Sovietska „rozvedka sa cestou nášho veľvyslanca Sergeja S. Alexandrovského opýtala prezidenta Beneša, aké rozhodnutie prijme ak sa proti Československu začne agresia?“ V podtónu tejto, znela aj druhá otázka – obrátite sa na nás so žiadosťou o vojenskú pomoc?“

A čo na to odpovedal Beneš? Vôbec nič! Alexandrovskij to pochopil a odišiel.“

Vladimír Mikunda

Oprava a ospravedlnenie

Amatérsky historik Vlastimil Matouš z Prešova nás upozornil na chybu, ktorej sme sa dopustili v Bojovníkovi č. 12/2018 v rubrike Viete, že...?

Chyba je v tom, že sme napísali, akoby guvernér SNB zaplatil za svoj hrdinský čin ochrany štátneho zlatého pokladu a za financovanie SNP životom.

Nie je to pravda, píše V. Matouš a uvádza, že „Imrich Karvaš 2. sv. vojnu ako zázrakom prežil v Taliansku!“.

Áno, aj v encyklopédiách nájdeme, že žil do roku 1981.

Čitateľom sa za túto chybu ospravedľujeme.

Uznesenie Ústrednej rady SZPB zo 7. júna 2018

I. Schvaľuje:

1. Vyhodnotenie plnenia rozpočtu za rok 2017.
2. Rozpočet na rok 2018 a prerozdelenie príspevku pre Oblastné výbory SZPB.
3. Smernicu o zvolaní 17. zjazdu SZPB, oblastných konferencií a výročných členských schôdzí základných organizácií SZPB s prílohami (pracovné komisie a návrh na úpravu Stanov SZPB na diskusiu).

II. Berie na vedomie:

1. Hodnotenie činnosti OblV SZPB za 4. štvrt'rok 2017 a 1. štvrt'rok 2018.
2. Správu o plnení uznesení ÚR a P ÚR SZPB a správu o činnosti P ÚR SZPB s pripomienkami.
3. Správu ÚRK k plneniu rozpočtu SZPB za rok 2017.

III. Odporúča:

1. Oblastným výborom SZPB účasť na aktivitách spojených s výročiami:
  - 23. 6. 2018 Kalište
  - 16. 8. 2018 Prechod cez Chabeneč

- 16. 8. – 17. 8. 2018 Sklabiňa
- 18. 8. 2018 Krpáčovo
- 26. 8. 2018 Výstup na Ploskú

IV. Ukladá:

A. predsedovi SZPB

1. Pripraviť programové zameranie SZPB po 17. zjazde na diskusiu pre oblastné konferencie. T: 30. 10. 2018

B. tajomníkovi ÚR SZPB

1. Zosúladiť termíny konania oblastných konferencií a delegovať členov P ÚR SZPB. T: 1. 2. 2019

C. vedúcemu organizačného oddelenia

1. Vyhodnotiť priebeh, výsledky a odporúčanie pre návrhovú komisiu na rokovanie 17. zjazdu SZPB z oblastných konferencií. T: 20. 4. 2019

D. vedúcej ekonomického oddelenia

1. Zabezpečiť úlohy organizačnej komisie na prípravu a konanie 17. zjazdu SZPB. T: do skončenia zjazdu.

E. vedúcemu mediálneho oddelenia

1. Mediálne vytvárať atmosféru konania a priebeh vý-

ročných členských schôdzí a oblastných konferencií a po zjazde k výsledkom rokovania.

Postupne venovať pozornosť každej oblastnej organizácii. T: priebežne

F. Oblastným výborom SZPB

1. Zabezpečiť realizáciu smernice pre konanie 17. zjazdu SZPB a k tomu pripraviť vlastné opatrenia, vrátane delegovania svojich členov na poskytnutie pomoci v príprave, účasti a vystúpeniach. T: do 30. 9. 2018
2. Žiadosti na autobusy (podľa tlačiva obdržaného na porade tajomníkov) na oslavy SNP a KDO zaslať ÚR SZPB najneskôr 30 dní pred podujatím. Upozorňujeme, že oblastné výbory môžu požiadať o autobus len na jedno podujatie a musia splňať podmienku, že majú v poriadku elektronickú evidenciu a včas posielajú všetky potrebné hlásenia. T: pre rok 2018

V Bratislave 7. 6. 2018

Predseda SZPB Ing. Pavol Sečkář, PhD., v.r.

